

Utkast til bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	NTE Energi AS/Nettilknytning av Storåselva kraftverk		
Fylke/kommune:	Nord-Trøndelag/Snåsa		
Ansvarlig:	Siv Sannem Inderberg	Sign.:	
Saksbehandler:	Frode B. Johansen	Sign.:	
Dato:		KN:	26/2012
Vår ref.:	NVE 200802813-36		
Sendes til:	Olje- og energidepartementet		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

NTE Energi AS – 66 kV kraftledning fra Storåselva kraftverk til Snåsa transformatorstasjon

Innhold

1	Konklusjon	3
2	Innledning.....	4
3	Søknaden	4
3.1	Søknad	4
4	Lovverk	7
4.1	Energiloven	7
4.2	Oreigningslova	7
4.3	Samordning med annet lovverk.....	7
4.3.1	Plan- og bygningsloven	7
4.3.2	Kulturminneloven.....	8
4.3.3	Naturmangfoldloven.....	8
5	Behandling	9
5.1	Høring av melding og forslag til utredningsprogram	9
5.2	Høring av konsesjonssøknad og konsekvensutredning	9
5.3	Høring av tilleggssutredning og tilleggssøknad.....	10
5.4	Hovedbefaring og ytterligere tilleggssøknad.....	10
6	Innkomne merknader.....	10
6.1	Innkomne merknader til søknaden	10
6.1.1	Lokale myndigheter.....	10
6.1.2	Regionale myndigheter.....	10
6.1.3	Sentrale myndigheter.....	11
6.1.4	Interesseorganisasjoner.....	11
6.1.5	Privatpersoner	11
6.2	Innkomne merknader til tilleggssutredning og tilleggssøknad	12
6.2.1	Lokale myndigheter.....	12
6.2.2	Regionale myndigheter.....	12

6.2.3	Privatpersoner	13
6.3	Merknader innkommet i forbindelse med sluttbefaring	14
7	NVEs vurdering av konsekvensutredningene	14
7.1	Traseer og jordkabel	15
7.2	Utredning av fagtema	15
7.2.1	Magnetfelt og støy	15
7.2.2	Naturmangfold	15
7.2.3	Skogbruk	15
7.2.4	Avbøtende tiltak	16
7.3	Oppsummering	16
8	NVEs vurdering av konsesjonssøknaden	16
8.1	Behov for ledningen	17
8.1.1	Samfunnets behov for sikker strømforsyning	17
8.1.2	Teknisk vurdering	17
8.2	Jordkabel	18
8.3	Trasévurderinger generelt	19
8.3.1	Visuelle virkninger	19
8.3.2	Jord- og skogbruk	20
8.3.3	Kulturmiljø og kulturminner	20
8.3.4	Naturmangfold	20
8.3.5	Inngrepsfrie naturområder	21
8.3.6	Bebyggelse	22
8.3.7	Reindrift	23
8.4	Vurdering av omsøkte traséalternativer	23
8.4.1	Omsøkte traseer fra Storåselva kraftverk til Agle	24
8.4.2	Omsøkte traseer fra Agle til Dravlan	26
8.4.3	Omsøkte traseer fra Dravlan til Snåsa transformatorstasjon	28
8.4.4	Vegset koplingsfelt	30
8.5	Oppsummering av NVEs vurderinger og konklusjon	30
8.6	Samlet vurdering av konsekvenser for naturmangfold	31
8.6.1	Kunnskapsgrunnlaget for vurdering av konsekvenser for naturmangfoldet	31
8.6.2	Vurdering av samlet belastning i henhold til prinsippene i naturmangfoldloven	32
8.6.3	Samlet belastning i henhold til naturmangfoldloven	33
8.6.4	Samlet vurdering av virkninger på naturmangfold	34
8.6.5	NVEs konklusjon for tiltakets samlede virkninger for naturmangfoldet	35
9	Avbøtende tiltak og vurdering av vilkår	36
9.1	Miljø-, transport- og anleggsplan	36
9.2	Kamuflerende tiltak	37
9.3	Vegetasjonsskjerm	37
9.4	Omlegging av eksisterende 22 kV-nett	37
9.5	Vegset koblingsanlegg	37
10	NVEs utkast til vedtak	38
11	NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstillatelse	38
11.1	Hjemmel	39
11.2	Omfanget av ekspropriasjon	39
11.3	Interesseavveining	39
11.3.1	Vurdering av virkninger av konsesjonsgitt trasé	40
11.3.2	Vurdering av alternative løsninger	40

11.3.3	Vurdering av om inngrepet uten tvil er mer til gagn enn til skade	40
11.4	Forhåndstiltredelse	40
12	NVEs vurdering av søknad om samtykke til ekspropriasjon	41

1 Konklusjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag avgitt innstilling til Olje- og energidepartementet (OED) med tilrådning om at konsesjonssøknaden etter vassdragslovgivningen til det omsøkte Storåselva kraftverk innvilges. NVE mener det er hensiktsmessig at utbygging av vannkraftverket sees i sammenheng med nødvendig nettilknytning. Dette notatet synliggjør NVEs vurderinger av omsøkte 66 kV kraftledning fra Storåselva kraftverk til Snåsa transformatorstasjon.

NVE har vurdert den omsøkte 66 kV kraftledningen fra Storåselva kraftverk til Snåsa transformatorstasjon. Etter en helhetlig vurdering mener NVEs at NTE Energi AS bør gis konsesjon i medhold av energiloven for omsøkte 66 kV kraftledning dersom det gis tillatelse til Storåselva kraftverk. NVE vurdering er at kraftledningen bør følge omsøkte trasé 4-3-3a-3d-3b fra Storåselva kraftverk til Snåsa transformatorstasjon. NVE mener at det også bør gis konsesjon til et nytt 66 kV koplingsfelt ved Vegset med nødvendige elektriske anlegg. Anleggene berører Snåsa kommune i Nord-Trøndelag fylke.

Kraftledningen skal bygges som luftledning med tremaster, aluminiumstravers og komposittisolatorer. Kraftledningen mellom Storåselva og Snåsa vil være nødvendig for å få kraften fra Storåselva kraftverk ut på nettet. Ledningen legger til rette for at produksjonen fra Storåselva kraftverk vil bidra med fornybar energi og produksjonen vil omfattes av Norge og Sverige sitt samarbeid om elektriske sertifikater.

Kraftledningen vil gå i uberørt natur, men gi minimalt bortfall av INON. Noe drivverdig skog blir berørt, men ledningen berører ikke innmark i vesentlig grad. Det er etterstrebet å holde god avstand til bebyggelse.

For å redusere de negative virkningene av tiltaket anbefaler NVE at det blir satt vilkår om at det skal utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan, hvor det blant annet skal vurderes gjensetting av vegetasjonsskjerm, tilpasning av anleggsperioden av hensyn til fugl og bruk av isolerte materialer i Vegset koplingsfelt.

Kraftledningen vil, etter NVEs vurdering, ha akseptable miljø- og arealmessige konsekvenser. NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordelene som vinnes ved anleggene utvilsomt må antas å være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. Det er av denne grunnen også NVEs mening at NTE Energi AS bør gis samtykke til ekspropriasjon for de omsøkte anleggene.

2 Innledning

I dette notatet gjør NVE rede for problemstillingene og virkningene en kraftledning for tilknytning av Storåselva kraftverk vil kunne ha for naturmiljø og samfunn, samt en teknisk og økonomisk vurdering av tiltaket.

Med hensyn til å beskrive alle virkninger av den planlagte utbyggingen av Storåselva kraftverk så dekkende som mulig, er det viktig å inkludere virkninger av nødvendige nettanlegg. Når NVE forbereder innstillinger til større vannkraftutbygginger, som gis konsesjon av Kongen i statsråd, gjør NVE normalt en kort vurdering av nødvendige nettanlegg. I en slik vurdering søkes det primært å avklare om tilknytning av produksjonsanlegget er mulig, samt om virkningene av kraftledningen er akseptable sammenholdt med nytten av kraftutbyggingen totalt sett. NVE foretar så en endelig konsesjonsbehandling av nettanleggene når en resolusjon for kraftverket foreligger.

Storåselva kraftverk er behandlet av NVE samtidig som kraftledningen Storåselva-Snåsa, og de to sakene er sett i sammenheng gjennom hele konsesjonsbehandlingen. De to prosjektene er gjensidig avhengig av hverandre og NVE har ment at det er viktig at alle høringsparter skulle ha mulighet til å vurdere prosjektene samlet. Ved innstilling i denne aktuelle saken har NVE derfor foretatt en mer omfattende vurdering av tilknytningsspørsmålet og av de aktuelle ledningsalternativene. Dette mener NVE gir høringspartene en bedre forutsetning for å ta stilling til utbyggingsplanene ved departementets høring av innstillingen for Storåselva kraftverk.

Etter at Storåselva kraftverk eventuelt er meddelt konsesjon, vil NVE endelig og formelt avklare konsesjonssøknaden for ledningen Storåselva-Snåsa.

3 Søknaden

3.1 Søknad

NTE Energi AS søkte den 26.04.2010 om konsesjon etter energiloven § 3-1 til å bygge og drive en ny 66 kV kraftledning fra Storåselva kraftverk til Snåsa transformatorstasjon i Snåsa kommune. NTE Energi fremmet tilleggsøknad 27.06.2011 og 21.02.2012.

Begrunnelsen for søknaden er at NTE Energi planlegger et kraftverk i Storåselva i Snåsa kommune. Kraftverket vil gi en årlig kraftproduksjon på ca. 70 GWh. Det planlegges å føre kraften fra Storåselva kraftverk inn på regionalnettet ved å bygge en 66 kV kraftledning fra Storåselva kraftverk til Snåsa transformatorstasjon.

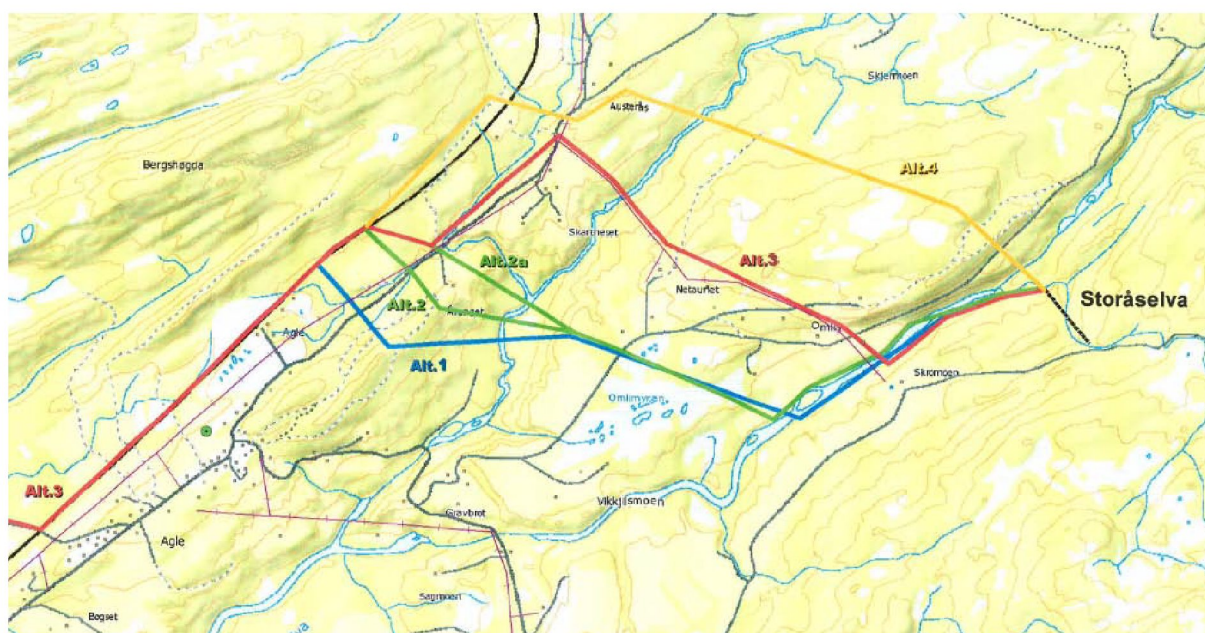
I melding av 27.06.2008 ble det utredet tre traséalternativer. I søknad av 26.04.2010 ble kun ett av disse (alternativ 3) omsøkt. I krav om tilleggsutredninger av 02.03.2011 ba NVE NTE Energi om å utrede flere alternativ samt justere traseen enkelte steder. På bakgrunn av dette omsøkte NTE Energi flere andre alternativer og justeringer av traseen.

I etterkant av sluttbefaringen, som ble avholdt den 04.10.2011, fremmet NTE nok en tilleggsøknad (datert 21.02.2012) hvor også alternativ 4 ble omsøkt. Ved Solås ble det også omsøkt en liten justering av traseen sammenliknet med den opprinnelige omsøkte traseen.

Oppsummert søker NTE Energi på følgende traséalternativ etter søknad av 26.04.2010, tilleggsøknad av 27.06.2011 og tilleggsøknad av 21.02.2012:

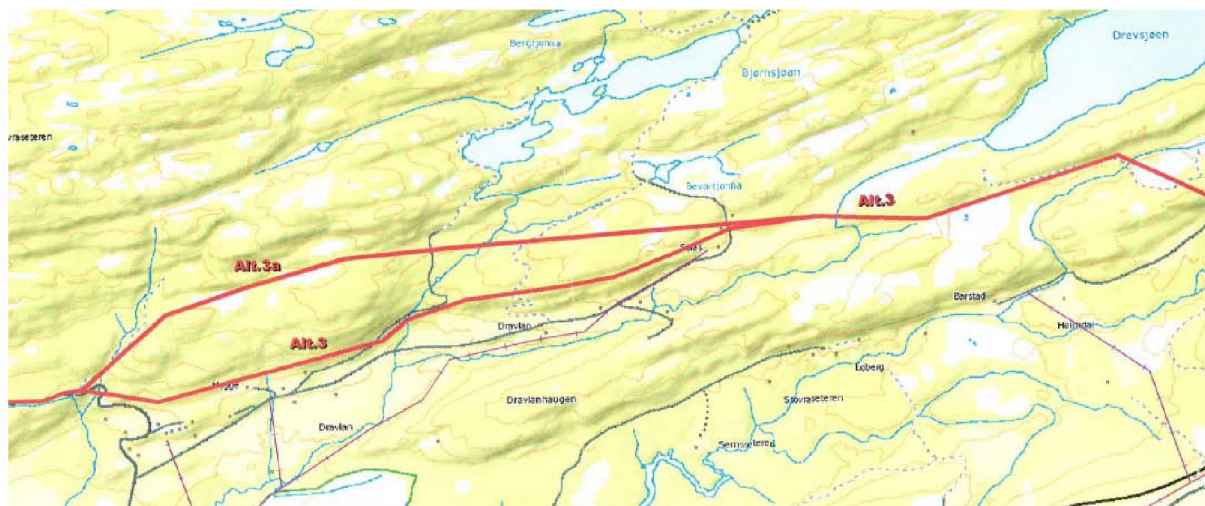
Mellom Storåselva kraftverk og jernbanen ved Agle er det omsøkt fem ulike alternativ.

- Alternativ 1 følger elva ca. 1300 meter i sørvestlig retning før den vinkler mot nordvest over Omlomyran til Netaunrønningen. Her vinkler traseen vestover og krysser fylkesvei 325 og jernbanen sør for Stormoen.
- Alternativ 2 følger samme trasé som alternativ 1 frem til Netaunrønningen, men fortsetter her rett frem mot Årstad, og passerer på sørsiden av gården før kryssing av Fv 325 og jernbanen.
- Alternativ 2a følger samme trasé som alternativ 1 og 2 frem til Netaunrønningen, men fortsetter rett frem og passerer på nordsiden av Årstad før den krysser Fv 325 og jernbanen.
- Alternativ 3 følger elva ca 800 meter i sørvestlig retning før den vinkler mot nordvest ved Skromoen. Her følger den en eksisterende 22 kV-ledning nord for Omlia og Netaunet fem til kryssing av Fv 325. Her vinkler traseen mot sørvest og følger Fv 325 til avkjøringen til Årstad. Her vinkler traseen vestover til kryssing av jernbanen.
- Alternativ 4 går direkte nordvestover fra kraftverket frem til Austerås hvor den gjør en knekk og passerer Fv 325 og jernbanen mellom Austerås og Skolmoen.

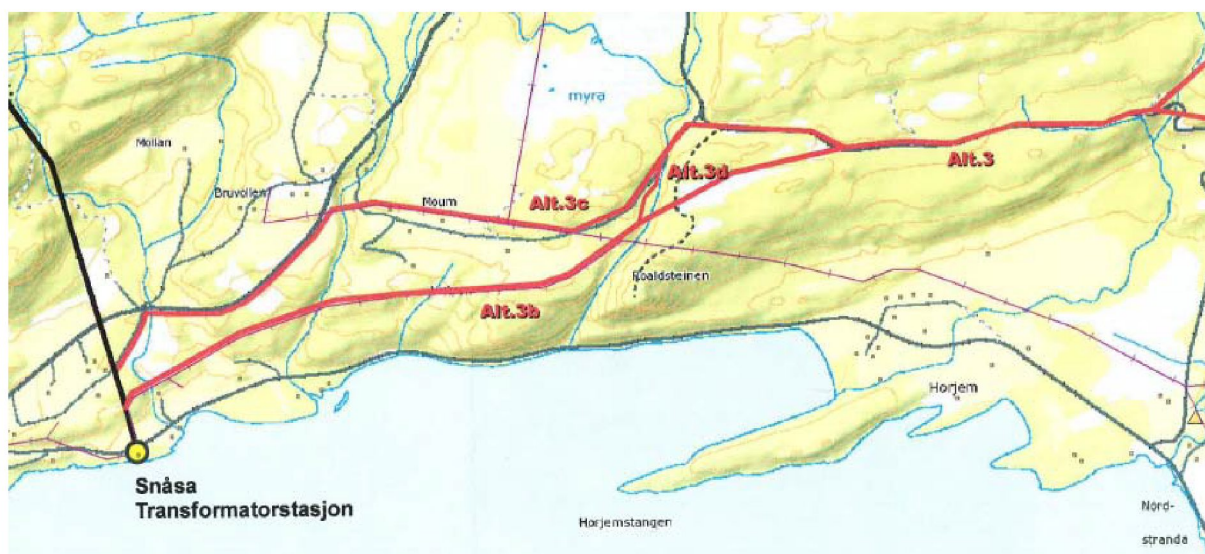
Figur 1: Omsøkte traseer mellom Storåselva og Agle

Etter passering av jernbanen er det omsøkt kun ett alternativ (i søknaden kalt alternativ 3) frem til Solås. Denne traseen følger jernbanen ned til Agle før den vinkler vestover og passerer på sørsiden av Drevsjøåsen før Solås. Etter Solås deler traseen seg i to omsøkte løsninger. Alternativ 3 følger veien og bebyggelsen ved Dravlan mens alternativ 3a går lengre nord oppå åsen mellom Dravland og Bjørnsjøan. Alternativene møtes ved Fv 326.

Figur 2: Omsøkte traseer mellom Agle og Dravlan

Etter kryssing av Fv 326 er det igjen omsøkt kun et alternativ i ca. 1200 meter før traseen deler seg. Den ene traseen (3c) følger veien videre ca. 400 meter før den vinker vestover nord for Moum. Det andre alternativet (3b) går direkte vestover og passerer på sørsiden av Moum. Det er også omsøkt en tverrforbindelse mellom de to traséalternativene (3d). Både alternativ 3b og 3c kobles til eksisterende 66 kV-kraftledning hhv. 200 og 300 meter nord for Snåsa transformatorstasjon med en T-avgreining med effekt- og skillebryter.

Figur 3: Omsøkte traseer mellom Dravlan og Snåsa transformatorstasjon

Kraftledningen planlegges bygd med tremaster, mørkeloksert aluminiumtravers og kompositt-isolatorer. NTE Energi søker om å benytte liner av typen Al 59-225. Mastehøyden vil i hovedsak være 11 til 15 meter. Det søkes også om å bygge en T-avgreining med effekt- og skillebryter ved Snåsa transformatorstasjon.

Alle alternativene er ca. 18 kilometer lange, og kostnadene for disse er om lag 20 millioner kroner. Det er ingen vesentlig forskjell på lengde eller kostnad mellom de ulike omsøkte traseene

NTE Energi tar sikte på å oppnå frivillige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere. For de tilfeller at frivillige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere ikke oppnås, søkes det om tillatelse til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de elektriske anleggene, herunder rettigheter for all ferdsel/transport. NTE Energi har søkt om ekspropriasjonstillatelse for alle traséalternativene med unntak av alternativ 4. Dette forholdet omtales i kapittel 11. Det søkes samtidig om forhåndstiltredelse, slik at arbeidet med anleggene kan påbegynnes før eventuelt skjønn er avholdt. Ekspropriasjonssøknaden er nærmere omtalt i kapittel 11.

4 Lovverk

4.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

4.2 Oreigningslova

NTE Energi har også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter oreigningslov. I utgangspunktet skal tiltakshaver forsøke å inngå minnelige avtaler med grunneiere og rettighetshavere for å sikre seg rettigheter til bygging, drift og vedlikehold av de elektriske anleggene. For det tilfelle at det ikke er mulig å inngå minnelige avtaler med alle berørte grunn- og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å kunne gjennomføre tiltaket. Etter oreigningslova § 2 nr. 19 er kraftliner, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg mulige ekspropriasjonsformål. Det er vanlig å søke om ekspropriasjonstillatelse samtidig som det søkes om anleggskonsesjon, fordi det på søknadstidspunktet ikke er avklart hvorvidt minnelige avtaler med alle grunn- og rettighetshavere er mulig å inngå. I tillegg søkes det vanligvis om forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25, som innebærer en tillatelse til å iverksette ekspropriasjonsinngrep før det foreligger rettskraftig skjønn. Det er NVE som er ansvarlig for behandlingen etter oreigningslova.

4.3 Samordning med annet lovverk

4.3.1 Plan- og bygningsloven

Søknaden og konsekvensutredningen behandles etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger av 26.6.2009. NVE er ansvarlig myndighet for behandling av energianlegg etter denne forskriften.

Etter endringen av plan- og bygningsloven trådte i kraft 1.7.2009, er ikke lenger kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon omfattet av lovens plandel. Planlovens krav til konsekvensutredninger og lovens krav til kartfesting gjelder fortsatt. Unntaket betyr at:

- konsesjon kan gis og anlegg bygges uavhengig av planstatus
- at det ikke skal lages reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

De nye behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngår i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal fremlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensyn som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven kan i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, altså arealer som gir begrensninger på bruk av arealene. For eksempel må en ta hensyn til byggeforbudsbeltet etter regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig. Kraftledninger med anleggskonsesjon er unntatt fra plan- og bygningsloven som helhet – også byggesaksdelen. Unntaket gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggtekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling fra kommunen. I denne saken har NTE Energi ikke søkt om slike byggverk.

4.3.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatisk fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

4.3.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1. juli 2009, og skal erstatte blant annet naturvernloven. Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelle tap eller forringelse av naturmangfold på sikt avveies.

5 Behandling

5.1 Høring av melding og forslag til utredningsprogram

NTE Energi sendte inn melding for Storåselva kraftverk den 27.06.2008. Den planlagte kraftledningen fra Storåselva kraftverk til Snåsa transformatorstasjon var omtalt i meldingen for kraftverket. Meldingen var utarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven kap. VII-a. Behandlingen av meldingen er beskrevet i NVEs notat "KTV-notat 3/2009 - Bakgrunn for utredningsprogram" av 27.05.2009 (NVE ref. 200802210-35).

Kraftledningen i seg selv er ikke meldepliktig. Konsekvensutredningsforskriften slår fast at 66 kV-kraftledninger først er meldepliktig når de er mer enn 20 kilometer lange. Da den omsøkte kraftledningen er ca. 18 kilometer, faller den utenom kravet om konsekvensutredning. Imidlertid er selve kraftverket meldepliktig, og NVE har derfor tatt med kraftledningen i krav til utredningsprogram.

5.2 Høring av konsesjonssøknad og konsekvensutredning

Konsesjonssøknaden med konsekvensutredning ble sendt på høring 04.05.2010. Fristen for å uttale seg til søknaden ble satt til 06.09.2010. Snåsa kommune ble bedt om legge søknaden med konsekvensutredning ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort i Snåsningen og Trønderavisa. Tiltakshaver orienterte berørte grunneiere om søknaden og fristen for å komme med uttalelser.

Følgende instanser fikk søknaden på høring:

Snåsa kommune, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Direktoratet for naturforvaltning, Mattilsynet region Trøndelag, Norges geologiske undersøkelser, NGI, Direktoratet for minerealforvaltning, Statens vegvesen region midt, Riksantikvaren, Friluftslivets fellesorganisasjon, Samarbeidsrådet for naturvernsaker, Den norske turistforening, Snåsa jeger- og fiskerforening, reindriftsforvaltningen Nord-Trøndelag, Sametinget, Snåsa fjellstyre, Luru reinbeitedistrikt, Østre Namdal reinbeitedistrikt, Norges miljøvernforbund, Norges bondelag og NIBR.

Olje- og energidepartementet, Landbruksdepartementet og Statens landbruksforvaltning fikk søknaden til orientering.

NVE arrangerte offentlig møte i forbindelse med høringen av søknaden og konsekvensutredningen den 10.06.2010. I tillegg avholdt NVE møte med kommunen den samme dagen. NVE og NTE Energi gjennomførte også befarings- og utvalgte områder langs traseene.

5.3 Høring av tilleggsutredning og tilleggssøknad

På bakgrunn av innkomne merknader til søknaden og konsekvensutredning og egne vurderinger, ba NVE i brev av 02.03.2011 NTE Energi gjennomføre tilleggsutredninger av kraftledningen Storåselva-Snåsa. NTE Energi oversendte tilleggsutredningene 02.05.2011 med ytterligere presiseringer 27.06.2011, samtidig som de søkte om endringer/justeringer i forhold til opprinnelige søknad. Den 01.07.2011 sendte NVE tilleggsutredning og tilleggssøknaden på høring til alle høringsinstansene og alle de som hadde uttalt seg til søknaden og konsekvensutredningen. Høringsfristen ble satt til 02.09.2011. Denne høringen ble også kunngjort i avisene Snåsnningen og Trønderavisa.

5.4 Hovedbefaring og ytterligere tilleggssøknad

NVE arrangerte en befaringsreise av omsøkte traséer og Storåselva kraftverk den 04.10.2011. NTE Energi stod for den praktiske gjennomføringen av befaringsreisen. Med på befaringsreisen var representanter fra kommunen, høringsinstanser og berørte grunneiere. Før selve befaringsreisen ble det avholdt et møte på Snåsa hotell. Befaringsreisen foregikk med buss. På befaringsreisen fikk deltakerne anledning til å utdype sine synspunkter på tiltaket.

På bakgrunn av befaringsreisen og innkomne merknader i etterkant av denne sendte NTE Energi inn nok en tilleggssøknad datert 21.02.2012. I søknaden omsøkte de traséalternativ 4 samt en mindre justering ved Solås. Alternativ 4 var omtalt i tilleggssøknaden av 27.06.2011, og ble derfor offentlig hørt sammen med denne. Justeringen ved Solås var ønsket av grunneier og så liten at NVEs vurderinger var at det ikke var nødvendig å høre denne offentlig. På bakgrunn av dette unnlot NVE høring av tilleggssøknaden av 21.02.2012.

6 Innkomne merknader

Flere har sendt felles uttalelse til både vannkraftverket og kraftledningen. NVE har i dette notatet kun vurdert innspill knyttet til kraftledningen. Det vises til NVEs innstilling om Storåselva kraftverk (NVE 200802210-79) for vurderinger knyttet til vannkraftverket.

NVE har mottatt ti merknader til søknaden og konsekvensutredningen, tolv merknader til tilleggsutredningen og tilleggssøknaden og tre i etterkant av sluttbefaringsreisen. Uttalelsene er sammenfattet nedenfor.

6.1 Innkomne merknader til søknaden

6.1.1 Lokale myndigheter

Snåsa kommune skriver i brev av 09.09.2010 at kommunestyret støtter kraftledningsalternativ 3.

6.1.2 Regionale myndigheter

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag skriver i brev, datert 15.09.2010, at de ikke kan se at naturmangfoldloven er omhandlet i søknaden. De antar at dette skyldes at søknaden er utarbeidet før loven ble vedtatt, men Fylkesmannen mener likevel at naturmangfoldloven må legges til grunn for konsesjonsbehandlingen. Videre sier Fylkesmannen at kraftledningsalternativ 2 og 3 gir minst virkninger for landbruksinteresser. Landbruksavdelingen hos Fylkesmannen mener de avbøtende tiltakene som er foreslått i søknaden kan avbøte virkningene for landbruket, men at disse må avklares i dialog med berørte grunneiere. Miljøvernabdelingen hos Fylkesmannen fremhever at det omsøkte kraftledningsalternativ 3 vil være det beste, og at dette ikke vil komme i konflikt med en mulig hubrolokalitet som alternativ 1 ville gjort.

Reindriftsforvaltningen skriver i brev, datert 22.09.2010, at saken er oversendt direkte til berørte reinbeitedistrikt, og at de ikke har mottatt noen uttalelse fra disse. Reindriftsforvaltningen ser det ikke nødvendig å behandle saken i områdestyret. Videre sier de at de mener søknaden beskriver reindriftens bruk tilstrekkelig, og at konsekvensene av tiltaket er tilfredsstillende omtalt. De mener det er viktig at anleggsperioden tilpasses reindriftens bruk av området, og at distriktene får medvirke i planleggingen av anleggsfasen.

6.1.3 Sentrale myndigheter

Sametinget skriver i brev av 31.08.2010, at de ser det som sannsynlig at det finnes uregistrerte samiske kulturminner i området, og at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 må oppfylles før tiltaket kan iverksettes. Videre sier de at tiltaket berører Luru og Østre Namdal reinbeitedistrikt, og at disse må involveres i planlegging av anleggsarbeidet, slik at man kan unngå unødvendig belastning på reinen.

Statens landbruksforvaltning skriver i brev, datert 10.09.2010, at de mener de avbøtende tiltakene som er foreslått for kraftledningen kan dempe virkningene for landbruk og skogbruk, særlig under anleggsperioden.

Statens vegvesen region midt sier i brev, datert 11.05.2010, at de ønsker å motta søknad om avkjørsel og kryssing av vei dersom anlegget vil berøre riks- eller fylkesveier.

6.1.4 Interesseorganisasjoner

Forum for natur og friluftsliv i Nord-Trøndelag skriver i brev, datert 10.09.2010 at de støtter omsøkte traséalternativ 3, da denne i stor grad samlokaliseres med annen infrastruktur, og at den er lagt ned i terrenget slik at visuelle virkinger dempes.

6.1.5 Privatpersoner

Dagrunn og Konrad Moum skriver i brev, datert 05.09.2010, at konsekvensutredningen sier at det ikke er noen bebyggelse i nærområdet til kraftledningen. De viser til at det er et nybygd storfe fjøs på Moum, samt nybygd gjødselkum. De mener videre at alternativ 3 forbi Moum vil gi en silhuettvirkning der traseen parallellføres med eksisterende 22 kV-ledning. De skriver at dagens 22 kV-ledning har beskjeden silhuettvirkning, men at en høyere ledning vil gi betydelig silhuettvirkning. De skriver videre at de har sett og hørt hubro hver vår ved Vegset.

Line Kolås og Lars Holmberg skriver i brev, datert 05.09.2010, at de er kritiske til omsøkte kraftledningstrasé 3 av flere grunner:

- Den går nær Omli-gårdene. Med så få boliger i området mener de det bør la seg gjøre å finne en trasé som går utenom bebyggelse.
- De har lagt om til økologisk jordbruk, og har av den grunn mangel på grovfôr til eget bruk. De har derfor ikke mulighet til å gi fra seg mer jordbruksareal dersom de skal overleve som økologiske bønder.
- Skogen som blir berørt av trasé 3 er av høy og middels bonitet. De skriver også at det er en feil i konsekvensutredningen vedrørende om Årenget blir berørt, og de stiller derfor spørsmålstegn ved om strekningen Omlia-Skartnes faktisk er vurdert i Swecos konsekvensutredning.

- Både Skartnes og Landsem driver gårdsturisme, og de mener det estetiske rundt gården er viktig i den sammenheng. De mener nok en kraftledning langs veien til setrene ikke gjør et godt inntrykk, da setring normalt forbindes med eldre tider.
- De mener alternativ 3 vil være svært synlig ved Skarnes-brua, da det vil gå en kraftledning på hver side av veien. Alternativ 2 vil i følge Kolås og Holmberg være et bedre alternativ visuelt. De påpeker at det i dag går svært mange 22 kV-kraftledninger og telefonledninger ved Skartnes-grenda.
- De påpeker at Riksantikvaren har påvist en gravhaug ved Skarnes gård.
- Ospelunden ved Skartnesbekken er fredet av Olaf Kolås for tre generasjoner siden.

På bakgrunn av dette mener de at alternativ 2 er bedre fordi:

- Den går lengre unna bebyggelsen i Omligrenda.
- Det er bygget en vei fra Nordelva, noe som gjør alternativ 2 lettere tilgjengelig.
- Den er mindre synlig.
- Det er en gunstig trasé dersom Skartnesfossen skal utbygges.
- Den er i følge konsekvensutredningen bedre for jordbruk og skogbruk.
- Det eksisterer allerede en vei fra Aglemarka til jernbanelinjen.

De konkluderer med at de mener traséalternativ 2 er bedre, men at dersom denne ikke velges burde man heller vurdere alternativ 4. Alternativ 4 vil unngå bebyggelsen og er lett tilgjengelig. Den parallellføres også med jernbanen over en lengre strekning.

Ragnar Østborg skriver i uttalelse, datert 08.07.2010, at ledningsalternativ 3 er planlagt nært ved, og til dels over, hus og driftsbygninger i Dravlandsgrenda. Han mener dette utgjør en helserisiko som ikke kan aksepteres. Traseen legger også i følge Østborg begrensinger for fremtidige utvidelser av gårdsdriften i grenda.

6.2 Innkomne merknader til tilleggsutredning og tilleggsøknad

6.2.1 Lokale myndigheter

Snåsa kommune skriver i uttalelse, datert 29.08.2011, at de mener at ut fra prinsippet om parallellføring med eksisterende inngrep og ledninger vil alternativ 3 være et bedre alternativ enn trasé 2 for strekningen Skromo-Skartnes. Om alternativ 3 velges mener kommunen at eksisterende ledninger forbi Skartnes føres i samme trasé på strekninger der disse går parallelt med hverandre. For strekningen Solås-Vegset mener kommunen at det ikke er særlig stor forskjell mellom alternativ 3, 3A, 3B, 3C og 3D. Kommunen har derfor ingen sterke synspunkter på valg av trasé på denne strekningen. Kommunen forutsetter at tiltakshaver utvise fleksibilitet for å redusere driftsmessige ulemper som følge av ledningen.

6.2.2 Regionale myndigheter

Reindriftsforvaltningen Nord-Trøndelag sier i uttalelse av 29.08.2011 at de ikke har noen merknader til tilleggsøknaden for ny kraftledning.

6.2.3 Privatpersoner

Elsa B. Holmedal skriver i uttalelser datert 22.08.2011 og 20.09.2011, at trasé 2 og 2A vil berøre hennes eiendom Årstad. Traseen vil i følge Holmedal medføre et bortfall av dyrket mark og noe skog på bruket, noe hun mener er uheldig. Hun er avhengig av å leie bort mark for å holde jorden i hevd. Hun mener trasé 2 og 2A vil forringe småbruket i sin helhet. Hun mener alternativ 4 bør velges i stedet.

Noril Håpnæs eier eiendommen Agle Østre, og skriver i uttalelse, datert 22.09.2011, at alternativ 4 ikke berører deres eiendom, og denne er derfor å foretrekke. Av andre alternativ framstår alternativ 3 som bedre enn 2A. Hun mener det er viktig at master plasseres slik at traseen ikke hindrer oppdyrking av aktuelt jordbruksareal. Håpnæs skriver videre at alternativ 1 og 2 ikke er ønskelig av hensyn til deres eiendom.

Ragnar Omli er grunneier av Omli, skriver i uttalelse, datert 22.09.2011, at et prinsipp som bør følges er at ingen av stolpene blir til hinder for bruk av dyrket mark. Alternativ 1 vil ikke ha særlig betydning for hans eiendom, og er derfor det beste for hans eiendom. Ved valg av alternativ 2 er det i følge Omli, viktig å legge ledningen lengst ned mot elva for å unngå at den kommer midt i synsfeltet fra husene på Omli. Alternativ 3 vil komme tett innpå husene og blir svært synlig. Omli er sterkt i mot dette alternativet.

Ingunn og Torstein Bruvoll og Odd Harald Finsås skriver i felles uttalelse, datert 21.09.2011, at alternativ 3b og 3c vil krysse deres eiendommer. Alternativ 3c vil krysse innmark, og dette mener de bør unngås. De mener også at 3c er uheldig for utsikten over Snåsavannet. Alternativ 3b følger eksisterende trasé, og vil etter deres mening ikke utgjøre en vesentlig forskjell sammenliknet med dagens situasjon. De anbefaler derfor at ledningen bygges etter 3b.

Per Gunnar Hjelde skriver i uttalelse, datert 12.09.2011, at alternativ 3a ved Dravlan vil legge beslag på den beste skogen han har i området og at dette alternativet ikke kan aksepteres. Skogen er bonitet 14 og alderen er 50 år, dvs. halvveis til avvirkning. Traseen går på langs av en smal eiendom, og er derfor, etter Hjelde syn, den verst tenkelig traseen. Han mener det er mange langsgående rabber i området som kan benyttes, og som medfører begrensning i tap av skog. Hjelde skriver at trasé 3 er et greit forslag til ledningsføring.

Tor Magnar Tyldum skriver i uttalelse, datert 04.09.2011, at ledningen i størst mulig grad bør samlokaliseres med eksisterende inngrep. På kartblad 6 mener han at det er riktig å legge ledningen på nordsiden av jernbanen. I tillegg mener han at den eksisterende ledningen som skjærer gjennom dyrket mark må flyttes til nye trasé sammen med den nye ledningen. På strekningen mellom kraftverket og Agle mener Tyldum at det må tas hensyn til allmennhetens interesser, og at alternativ 4 best ivaretar dette hensynet.

Konrad Moum skriver i brev, datert 04.09.2011, at alternativ 3b foretrekkes forbi gården Moum. Dette er lengst unna bebyggelse, krever minst produktiv skog og parallellføres med eksisterende kraftledning. Det er ønskelig med så lave master som mulig, slik at ledningen ikke synes så godt i utsiktsretningen mot Snåsavannet. Moum bemerker at han har både sett og hørt hubro ved gården i 2011.

Peter Finsås skriver i brev, datert 30.08.2011, at han ønsker en justering av alternativ 3 ved Dravlan, slik at ledningen går i grenseskillet mellom g.nr/b.nr. 12/2 og 12/5. Han mener imidlertid av alternativ 3a er mye bedre, særlig dersom det skulle bli aktuelt med videre boligutbygging på Heggvollan. Alternativ 3b mener han er et dårlig alternativ, da dette går over et lunningsområde for tømmer. Alternativ 3c er i så måte bedre.

Pia Gravbrøt og Peter Mona sier i uttalelse, datert 28.08.2011, at trasé 1, 2 og 2a går over deres eiendom og berører dyrket mark og produktivt skoglandskap. Store deler av Gravbrøtsmoene er dyrket opp, og det er bygget fjøs på området og planlagt ett fjøs til. Dette gjøres for å flytte produksjonsapparatet til Gravbrøtsmoene. En kraftledning gjennom området vil ødelegge disse planene, og de investeringer som er foretatt de siste årene. De påpeker også at det er funnet arkeologiske funn fra jernalderen i området. De skriver videre at de ikke forstår at trasé 2 eller 2s utredes når det går en eksisterende kraftledning ved trasé 3 som kan oppgraderes. Trasé 1, 2 og 2a kommer i konflikt med god skog og berører en omlastingsplass for tømmer. De påpeker også at de nylig har fått en kraftledning over deres eiendom i Bolåsen for få år siden, og at de har ytt nok for strømmettet gjennom dette. De understreker til slutt at de ikke aksepterer trasé 1, 2 eller 2a.

Joar Gravbrøt skriver i uttalelse, datert 01.09.2011, at alternativ 1 og 2 kommer nært hans hus, og at han derfor foreslår alternativ 3 som går øst for gården.

6.3 Merknader innkommet i forbindelse med sluttbefaring

Per Gjellan skriver i uttalelse, datert 07.10.2011, at han ønsker at eksisterende 22 kV-ledning flyttes og den nye planlagte ledningen parallellføres nord for jernbanen ved Agle. Dette vil, i følge Gjellan, føre til en miljømessig bedre løsning. Han mener det er behov for å rydde opp i rotete eksisterende nett ved Agle. Parallellføring vil også medføre driftsmessige fordeler for eiendommene på Agle.

Elsa B. Holmedal skriver i uttalelse, datert 16.10.2011, at den planlagte ledningen vil komme midt på jordet hennes, og dette vil beslaglegge mye av hennes 27 mål store småbruk. Hun foreslår trasé 4 som den beste løsningen.

Beboere på Skarnes og Omli skriver i en felles uttalelse, datert 17.10.2011, at de fortsatt setter seg mot alternativ 3 og poengterer at de tidligere har foreslått alternativ 4 som en god trasé. De konstaterer imidlertid at alternativ 4 er forkastet grunnet rødlistearter. Som et alternativ mener de trasé 2 er en god løsning, men med justeringer av traseen slik at ledningen går i rett linje fra Storåselva til kaldfjøset ved Gravbrøt. Dette alternativet vil i følge beboerne berøre minst bebyggelse, skog og er estetisk det beste. Alternativ 2 vil også gjøre traseen lett tilgjengelig fra eksisterende vei.

7 NVEs vurdering av konsekvensutredningene

Konsekvensutredningene er utarbeidet i medhold av forskrift om konsekvensutredning av 1.7.2009 etter plan- og bygningsloven og utredningsprogrammet fastsatt av NVE 8.7.2008. På bakgrunn av utførte utredninger, innkomne merknader, befaringer, tilleggsopplysninger, tilleggssøknad og egne vurderinger, avgjør NVE om utredningene oppfyller kravene i utredningsprogrammet og om det har kommet frem nye forslag eller temaer som må belyses.

Konsekvensutredningen skal være beslutningsrelevant, det vil si konsentrert om de spørsmål det er viktig å få belyst for å kunne ta stilling til om tiltaket skal få konsesjon eller ikke, og på hvilke vilkår det eventuelt skal gis konsesjon.

I det etterfølgende kommenterer NVE de temaer det har kommet inn vesentlige merknader til, eller der NVE har egne merknader til den fremlagte konsekvensutredningen. De merknadene NVE har mottatt som tar opp realitetsforhold vil bli nærmere omtalt i kapittel 8, der NVE vurderer konsesjonssøknaden.

7.1 Traseer og jordkabel

Traseer

NTE har utredet tre alternative traseer for kraftledningen, som vist i søknad av 26.04.2010. Disse ble i søknaden kalt trasé 1, 2 og 3. På bakgrunn av konsekvensutredningen ble kun alternativ 3 omsøkt. Årsaken til dette var at alternativ 1 og 2 ble vurdert til å gi større konsekvenser for samfunnet, i hovedsak for jordbruk og skogbruk. Alternativ 1 ville også gå tett innpå en hubrolokalitet. NVE var enig i NTEs vurderinger om hvorfor de ikke omsøker trasé 1 og 2 på strekningen mellom Agle og Snåsa transformatorstasjon, men ønsket en nærmere vurdering av disse traseene mellom Storåselva og jernbanen. NVE ba derfor NTE i brev av 02.03.2011 om å vurdere å omsøke også alternativ 1 og 2 på denne strekningen, samt en justering av traseen ved Dravlan. NTE omsøkte deretter trasé 1 og 2 med enkelte justeringer i tilleggssøknad av 02.05.2011 og supplering til tilleggsopplysninger av 27.06.2011. Det ble også i dette brevet omsøkt flere ulike varianter av trasé 3 (trasé 3a, 3b, 3c og 3d).

Line Kolås og Lars Holmberg har i uttalelse foreslått en alternativ trasé mellom Storåselva kraftverk og jernbanen. NVE ba NTE utrede denne traseen i brev av 02.03.2011. Traseen ble kalt trasé 4. I tilleggssutredning av 02.05.2011 ble denne beskrevet og konsekvensutredet, men ikke omsøkt. Årsaken til dette var mulig forekomst av to rødlistede lavarter der traseen krysser Storåselva. Etter hovedbefaringen og de innspill som kom inn i den forbindelse, valgte imidlertid NTE likevel å omsøke trasé 4. Dette fremkom av søknad av 21.02.2012.

Kabel

NTE søkte opprinnelig om å føre kraftledningen som jordkabel den første kilometeren ut fra Storåselva kraftverk. Imidlertid fremkom det ingen begrunnelse for hvorfor denne løsningen var valgt. NVE ba derfor NTE om å begrunne behovet for kabel i brev av 02.03.2011. I tilleggssutredning av 02.05.2011 la NTE frem tall som viser at kabelen ville koste om lag to millioner kroner mer enn en luftledning. Av denne årsak trakk NTE søknad om kabel og omsøkte kun luftledning hele strekningen.

NVE anser at NTE Energi i tilstrekkelig grad har gjort rede for hvorfor de ikke søker om å bygge i andre traseer enn det som er fremlagt i søknaden og tilleggssøknaden. NVE finner ikke grunnlag for å kreve nærmere utredninger av ytterligere luftlednings- eller kabeltraseer. For NVEs vurdering av jordkabel vises det til kap. 7.

7.2 Utredning av fagtema

7.2.1 *Magnetfelt og støy*

NVE mente utredningen av boliger som ligger i nærheten av de omsøkte traseene ikke var tilstrekkelig og ba derfor NTE Energi i krav om tilleggssutredninger av 02.03.2011 om å vise beregningsgrunnlaget for magnetfelt samt en oppstilling over bolighus som vil ligge nærmere enn 50 meter fra de omsøkte traseene. NTE Energi fremla dette i brev datert 02.05.2011. NVE mener temaet er tilstrekkelig utredet.

7.2.2 *Naturmangfold*

Kunnskapsgrunnlaget for vurderingen av konsekvenser for naturmangfold fremgår av kapittel 8.6.1.

7.2.3 *Skogbruk*

Kolås og Holmberg stiller spørsmål ved om ledningsalternativ 3 er utredet med tanke på konsekvenser for skogbruk. NVE mener konsekvensene for skogbruk for denne strekningen kommer klart frem av

fagutredningen om naturressurser og samfunn, og vi kan ikke se at det er behov for ytterligere utredninger om dette temaet.

7.2.4 Avbøtende tiltak

I brev av 02.03.2011 ba NVE NTE Energi spesifisere mulig avbøtende tiltak på grunnlag av mulig hubrolokalitet ved Moum. NTE Energi besvarte dette i tilleggsutredninger av 02.05.2011.

7.3 Oppsummering

Det er i forbindelse med dette prosjektet fremskaffet informasjon om mulige konsekvenser innenfor ulike fagtema. Informasjonen er fremskaffet som følge av krav i utredningsprogrammet, krav om tilleggsutredninger og gjennom innspill i de ulike høringsrundene. Etter NVEs vurdering gir framlagt konsekvensutredning, tilleggsutredning, fagutredninger og opplysninger framkommet i høringsuttalelsene et godt beslutningsgrunnlag for å vurdere søknaden. NVE finner ikke grunnlag for å be om ytterligere utredninger.

8 NVEs vurdering av konsesjonssøknaden

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper et omsøkt prosjekt har for samfunnet som helhet. NVE kan gi konsesjon til prosjekter som anses som samfunnsmessige rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene ansees som større enn de negative.

Det er kun noen virkninger av tiltaket som kan tallfestes og som kan omtales som prissatte konsekvenser (investeringskostnader, endringer i taps- og avbruddskostnader osv.). De aller fleste konsekvensene ved etablering av kraftoverføringsanlegg, er såkalte ikke-prissatte konsekvenser. Disse effektene av tiltaket kan vanskelig tallfestes, og de samlede konsekvensene kan dermed heller ikke summeres opp til et positivt eller negativt resultat i kroner og øre.

Vurderingen av om det skal gis konsesjon til en omsøkt kraftledning eller ikke, er en faglig skjønnsvurdering. NVE mener det er en bedre tilnærming å fokusere på hvilke direkte og indirekte virkninger som vil kunne oppstå for samfunnet ved å etablere nye kraftledninger, framfor å undersøke betalingsvillighet eller lignende. Vi legger til grunn at de utredningene som blant annet er gjort for landskap, jordbruk, skogbruk, friluftsliv, naturmiljø og reindrift, vil gi opplysninger om verdier og konsekvenser av gjennomføring av det omsøkte tiltaket.

For å synliggjøre våre vurderinger, vil vi først gjøre en systemteknisk vurdering av tiltaket, hvilket innebærer å vurdere behovet for kraftledningen og hvordan de omsøkte anleggene passer inn i kraftsystemet (kap. 8.1). Vi vil så gjøre en vurdering av jordkabel som alternativ til luftledningen (kap. 8.2.). Deretter vil de ulike omsøkte traséalternativene kort beskrives og konsekvensene vurderes (kap. 8.3 og 8.4). I kap. 8.5 foretas en samlet vurdering av konsekvenser for naturmangfold i tråd med naturmangfoldloven, hvorpå en oppsummering av NVEs vurderinger beskrives i kap. 8.6. Denne oppsummeringen legger, sammen med en vurdering av aktuelle avbøtende tiltak og vilkår (kap. 9), grunnlaget for NVEs vurderinger.

8.1 Behov for ledningen

8.1.1 Samfunnets behov for sikker strømforsyning

I NOU 2006:6 "Når sikkerheten er viktigst:" kategoriseres kraftsystemet som kritisk infrastruktur.

"Kritisk infrastruktur er de anlegg og systemer som er helt nødvendige for å opprettholde samfunnets kritiske funksjoner som igjen dekker samfunnets grunnleggende behov og befolkningens trygghetsfølelse."

Kraftsystemet består av kraftproduksjon, overføring, distribusjon og handelssystemer. En kontinuerlig levering av kraft har livsviktig og avgjørende betydning for husholdninger, offentlig tjenesteyting, industri og annet næringsliv.

Forsyningssikkerhet i Norge er avhengig av:

- Sikker og stabil kraftoverføring uten lengre avbrudd.
- Tilstrekkelig produksjon, og evne til å tåle vesentlig produksjonsreduksjon fra vannkraft i tørre år.
- Tilstrekkelig overføringskapasitet fra utlandet som et alternativ til økt produksjon i Norge.

Det er flere årsaker til at det planlegges forstrekninger av kraftledningsnettet i Norge. Ny produksjon forutsetter ofte utbygging av nye kraftledninger eller oppgradering av eksisterende nett for at kraftsystemet skal kunne utnyttes og driftes optimalt. Nye kraftledninger vil være med på å sikre en stabil strømforsyning og sørge for at forsyningssikkerheten er akseptabel i alle deler av landet. Samfunnet er i stigende grad avhengig av elektrisitet, og sårbarheten ved utfall øker. De samfunnsøkonomiske og bedriftsøkonomiske kostnadene ved utfall øker i takt med denne sårbarheten. Det vil alltid være en risiko for at hendelser kan inntreffe som setter enkeltkomponenter i kraftsystemet ut av spill, selv med godt vedlikehold og tilsyn. Flere kraftledninger mellom områder med underskudd og overskudd av kraft er et tiltak som bidrar til å sikre mot at slike hendelser får alvorlige konsekvenser for kraftforsyningen.

Det har aldri vært planlagt så mange store kraftledninger i Norge som i dag. Dette er et resultat av at kraftnettet i liten grad har blitt utbygd de siste 15 årene og dessuten et svar på samfunnets krav om en sikker og stabil strømforsyning. Det er også et resultat av den norske satsingen på utbygging av fornybar energi.

8.1.2 Teknisk vurdering

I forbindelse med utbygging av Storåselva kraftverk søkes det konsesjon på en kraftledning med 66 kV spenning fra kraftverket til Snåsa transformatorstasjon. Ved Snåsa transformatorstasjon vil ledningen knyttes til det eksisterende 66 kV-nettet med en T-avgreining ca. 250 meter nord for stasjonen. Kraftledningen er tilpasset den fremtidige produksjonen Storåselva kraftverk.

Storåselva kraftverk er omsøkt med to ulike utbyggingsalternativ A og B, som vil gi hhv. 25,5MW eller 23,3 MW. Det eksisterende 22 kV distribusjonsnettet i området har ikke kapasitet til innmating av en effekt i denne størrelsesorden. NVE er derfor enig med NTE Energi i at det er nødvendig med en 66 kV-ledning. NVE kan ikke se at det er andre tekniske løsninger som vil kunne frakte strømmen fra Storåselva kraftverk enn den omsøkte løsningen. NVE understreker imidlertid at det vil ikke være behov for kraftledningen dersom Storåselva kraftverk ikke bygges ut.

Ledningen er, uavhengig av valg av trasé, estimert til å koste ca. 20 millioner kroner. Den totale kostnaden for kraftverket og kraftledningen vil være om lag 334 millioner kroner. NVE mener kostnaden for kraftledningen virker fornuftig ut fra valg av ledning og totalkostnaden tatt i betraktning.

Det er i følge NTE Nett tilstrekkelig kapasitet i overliggende regionalnett til å ta i mot den produserte strømmen.

8.2 Jordkabel

Som et alternativ til luftledninger kan en kraftoverføring bygges som jord- og/eller sjøkabel. Stortinget har ved behandling av Ot.prp. nr.62 (2008-2009) vurdert miljø- og estetiske hensyn ved kraftledninger og fastlagt følgende forvaltningsstrategi vedrørende kabling av 420 kV ledninger. Her heter det at *”kabling skal også alltid vurderes når nye kraftledninger i regional- og sentralnettet skal bygges, men bruken skal være gradvis mer restriktiv med økende spenningsnivå. Jord- eller sjøkabel er mest aktuelt på begrensede strekninger med betydelige verneinteresser eller store estetiske ulemper på 66 kV og 132 kV, men kan også være aktuelt på strekninger der det gir særlige miljøgevinster på 300 kV og 420 kV”*. Regjeringen har lagt opp til en videreføring av gjeldende forvaltningsstrategi ved fremlegging av nettmeldingen, Stortingsmelding nr. 14 (2011-2012).

Bakgrunnen for ovennevnte forvaltningsstrategi er i hovedsak at kabling er betydelig mer kostbart enn å bygge luftledning. Kostnadsdifferansen øker med spenningsnivået. For 66 kV-ledninger er kabling vanligvis i størrelsesorden 2-4 ganger dyrere enn luftledning. De høye kostnadene ved kabling gjør ofte at nytten ved kabling ikke står i et rimelig forhold til kostnadene, og/eller at det finnes andre og rimeligere tiltak som reduserer ulempene ved en kraftledning.

NTE Energi søkte opprinnelig om at ledningen skulle legges som jordkabel de to første kilometerne ut fra Storåselva kraftverk. NVE ba i krav om tilleggsutredninger av 02.03.2011 om en teknisk begrunnelse for dette, samt at merkostnadene for kabelen sammenliknet med luftledning skulle oppgis. I tilleggsutredningene av 02.05.2011 redegjør NTE Energi om at kabelen ble omsøkt da den kunne legges i den nye veien som skal bygges frem til kraftverksinntaket. I tillegg opplyser NTE Energi om at merkostnaden for kabelen er ca. to millioner kroner. På bakgrunn av dette valgte NTE Energi i tilleggssøknad av 02.05.2011 å omsøke luftledning hele veien fra Storåselva kraftverk til Snåsa transformatorstasjon.

En jordkabel kan ha mange fordeler, bl.a. kan den visuelle virkningen reduseres, fuglekollisjoner unngås og magnetfeltene reduseres sammenliknet med en luftledning. Av arealbruksmessige og estetiske hensyn er jordkabelanlegg ofte et godt alternativ til luftledning, men et kabelanlegg innebærer kjørbar adkomst langs traseen i anleggsfasen, og i enkelte områder vil et kabelanlegg medføre sprengning av grøfter. Det er også viktig å merke seg at ved overgang fra luftledning til jordkabel vil mastene bli kraftigere og mer komplekse enn ordinære bæremaster. Kabelanlegg er med andre ord ikke konfliktfrie, og vil i enkelte terrengtyper kunne bli et miljømessig dårligere alternativ enn luftledning.

NVE er enig i at jordkabel vil medføre visuelle fordeler ved Storåselva kraftverk, men kan ikke se at dette området utpeker seg spesielt som et område hvor man må ta spesielle visuelle hensyn. NVE mener derfor det ikke er grunnlag for jordkabel den første kilometeren ut fra kraftverket. Også kostnadsforskjellen på to millioner kroner tilsier at luftledning bør velges dersom virkningene er akseptable. NVE konstaterer at NTE Energi i tilleggssøknad av 02.05.2011 har omsøkt luftledning på strekningen. Bruk av jordkabel vil derfor ikke diskuteres videre i dette dokumentet.

8.3 Trasévurderinger generelt

I dette kapittelet vurderes forhold som gjelder generelt for flere sentrale miljøtema langs hele kraftledningen. For noen vurderingstema vil dette avsnittet være dekkende for NVEs vurderinger, mens for temaene, visuelle virkninger, naturmangfold og landbruk, vil vi vurdere konkrete forhold under hver enkelt delstrekning i kap. 8.4.

8.3.1 Visuelle virkninger

I utredningsprogrammet fastsatt av NVE og i konsekvensutredningene som NTE Energi har gjennomført, er konsekvenser for landskap, kulturmiljø og friluftsliv vurdert separat. Konsekvensene for disse interessene er imidlertid like i den forstand at de i vesentlig grad er knyttet til visuell påvirkning og ikke direkte konflikt med arealbruksinteresser. I vurderingen av de enkelte traseene, vil NVE derfor gjøre vurderinger av virkninger for landskap, kulturmiljø og friluftsinnteresser samlet under betegnelsen visuelle virkninger. Dette vil etter vår mening gjøre det lettere å fremstille de samlede ulempene og bedre synliggjøre hvordan NVE vektlegger disse interessene.

Utgangspunktet for disse vurderingene er anleggets virkninger for landskapet. Kraftledningens synlighet avhenger av hvilken landskapstype den går gjennom, i hvilken grad omgivelsene (topografi og vegetasjon) kan skjule den og hvorvidt den er eksponert fra områder hvor mennesker ferdes. I konsekvensutredningene gjøres det egne vurderinger av påvirkning på landskapet. I slike vurderinger legges det vekt på om en kraftledning går gjennom landskap som vurderes å ha stor landskapsmessig verdi. Noen landskap tillegges større verdi enn andre. Dermed vil konsekvensene for landskapet variere.

Omfanget av landskapspåvirkningen må også vurderes i lys av hvor mange som ferdes i landskapet og hvor ofte. Områder der mennesker bor og ferdes daglig og mye brukte friluftsområder er eksempler på områder hvor de visuelle virkningene får mer omfattende konsekvenser enn mindre brukte områder. Synlighet fra verdifulle kulturmiljø, som for eksempel gamle stølsmiljø, er også et viktig kriterium for å vurdere konsekvensen av landskapspåvirkningen. Slike områder kan være viktige både for landbruket og for friluftsliv og reiseliv. Disse interessene vil derfor overlappe hverandre og bør ses i sammenheng.

Det er viktig å understreke at opplevelsen av visuelle virkninger i stor grad vil være subjektiv. For noen mennesker vil en kraftledning oppleves sjenerende så lenge den er mulig å se, mens andre opplever andre landskapselementer som mer fremtredende og legger mindre merke til kraftledninger. Ofte oppleves denne typen inngrep som mindre iøynefallende etter noen år, når omgivelsene har vennet seg til det. I beskrivelsen av visuelle virkninger må det derfor skilles mellom synligheten av anlegget og opplevelsen av det som et landskapselement.

Hva som skal tillegges vekt når det gjelder visuelle virkninger av en ny 66 kV kraftledning mellom Snåsa transformatorstasjon og Storåselva, er avhengig av hvilke interesser som er knyttet til de ulike strekningene ledningen går igjennom. I noen tilfeller vil landskapsverdiene i seg selv utgjøre det viktigste vurderingsgrunnlaget, i andre tilfeller vil brukerinteresser knyttet til kulturmiljø, friluftsliv eller annet tillegges vesentlig vekt ved vurdering av de ulike alternativene og delstrekningene. Vurdering av visuelle virkninger gjøres for hver enkelt delstrekning i kap. 8.4.

Enkelte har bedt om at kraftledningen parallellføres med eksisterende ledninger. NVE vurderer det i utgangspunktet som hensiktsmessig i størst mulig grad å samle inngrep, der det lar seg gjøre uten andre ulemper av betydning. Ulempen med å benytte de samme traseene som mindre ledninger er at de ofte går nærmere bebyggelse, og det kan være vanskelig å finne plass for en ny ledning ved siden av eksisterende. Vanligvis vil det også gi lengre og mer uryddige traseer enn det som er ønskelig for

en større ledning. Landskapsvirkninger vil også være en helt annen av en 66 kV ledning enn en 22 kV ledning. En parallellføring på ulike spenningsnivå kan gi et rotete visuelt inntrykk. NVE konstaterer at NTE Energi på deler av strekningen har omsøkt traséforslag parallelt med eksisterende ledninger.

8.3.2 Jord- og skogbruk

Snåsa er ei bygd hvor jord- og skogbruk står sterkt, og er en viktig del av innbyggernes hverdag. Dette gjenspeiles i høringsuttalelsene som har kommet inn i forbindelse med de offentlige høringene, hvor det er sterke ønsker om at mastefester ikke skal berøre dyrket mark og at høgbonitetsskog bør skånes. NVE anser dette som viktige innspill, og vil derfor drøfte dette som en del av vurderingen av de ulike traséalternativene i kapittel 8.4. Ledningene vil kunne medføre enkelte restriksjoner for gårdsdrift på innmark, blant annet restriksjoner for møkkspredning og bruk av høye maskiner.

8.3.3 Kulturmiljø og kulturminner

Det er gjennom arbeidet med konsekvensutredningen ikke registrert automatisk fredete kulturminner som kan komme i konflikt med kraftledningen. Imidlertid er det gjennom den offentlige høringen kommet innspill om at det finnes et arkeologisk funn fra jernalderen ved Gravbrøtmoene. Dette vil kunne bli berørt av kraftledningsalternativ 1, 2 og 2a. Før anleggsarbeidet starter må NTE Energi gjennomføre undersøkelser etter kulturminneloven § 9. Dersom disse avdekker kulturminner som kan komme i direkte konflikt med anlegget vil det kunne være mulig å foreta mindre justeringer innenfor rammen av en konsesjon. Etter NVEs vurdering kan derfor eventuelle direkte konsekvenser unngås.

8.3.4 Naturmangfold

Vurdering av konsekvenser for naturmangfold ved bygging av kraftledninger knytter seg i hovedsak til risiko for fuglekollisjoner og direkte arealbeslag i områder og naturtyper med rik eller viktig vegetasjon. Direkte inngrep i viktige naturtyper kan ofte unngås med justering av trasé eller justering av masteplassering. Risiko for fuglekollisjoner vil være avhengig av hvilke arter som finnes i et område, ledningens plassering i terrenget og mastetype/linekonfigurasjon.

Fugl og andre dyrearter

I anleggsfasen vil aktivitet og terrenginngrep kunne forstyrre dyrelivet og medføre at dyr trekker bort fra områdene hvor aktiviteten foregår. Fuglearter som er sårbare for forstyrrelser vil kunne oppgi hekkingen dersom aktiviteten vedvarer. Fugle- og dyrearters yngletid vil generelt være en særlig sårbar periode. Forstyrrelser kan også føre til at rastende fugler ikke finner ro, og i langvarige kuldeperioder vil overvintrende fuglearter være ekstra sårbare.

I driftsfasen er det hovedsakelig fugl som kan bli negativt påvirket gjennom fare for kollisjon med linene. En kan også tenke seg at en kraftledningsgate vil ha en positiv virkning på hjortevilt, ved at lauvoppslag i ryddebeltet gir forbedret beite sammenlignet med tilstanden før ledningen ble anlagt.

Hva som faktisk vil skje dersom en ledning bygges langs de traseene det er søkt om, er vanskelig å forutsi fordi graden av forstyrrelse vil kunne ha stor betydning. Fugl reagerer også ulikt på forstyrrelse. I noen tilfeller er det registrert at rovfugl fortsetter hekking selv om anleggsarbeid pågår, mens det i andre tilfeller registrerer at reir blir forlatt.

Det er godt dokumentert at fugl med dårlig manøvreringsevne lettere kolliderer med liner og særlig toppliner. Man har i flere tilfeller iverksatt tiltak for å redusere mulig risiko for kollisjoner. Etter NVEs syn er det behov for mer kunnskap om virkninger av ulike avbøtende tiltak. NVE støtter derfor Norsk institutt for naturforskning (NINA) sitt flerårige prosjekt "Optimal design and routing of power lines;

ecological, technical and economic perspectives” som skal gi økt kunnskap om virkninger av kraftledninger på biologisk mangfold og samtidig foreslå mulige avbøtende tiltak.

Konsekvensutredningen har registrert en mulig hubrolokalitet. I tillegg er det under høringen kommet innspill om en hubrolokalitet til. Det er uvisst om dette dreier seg om samme lokalitet. Når det gjelder kraftledninger og virkninger for hubro (sterkt truet på rødlista) regnes elektrokusjon som den viktigste dødsårsaken. Problemstillingen er hovedsakelig aktuell på kraftledninger på lavere spenningsnivå, det vil si 22 kV. Her er avstanden mellom faselinene mindre enn for ledninger på 66 kV. I tillegg henger linene i hengeisolatorer under traversen, noe som gjør at faren for elektrokusjon reduseres ytterligere. En kraftledning på 66 kV vil derfor i hovedsak være sikker for hubro. Etter NVEs vurdering vil ikke elektrokusjon være en problemstilling for hubro i denne saken. Det vil alltid være en fare for at fugl kolliderer med linene, men etter NVEs vurdering er denne faren begrenset for hubro. Hubro er en art som er sårbare for forstyrrelser og NVE mener at dette er det viktigste momentet å ta hensyn til med tanke på virkninger for hubro. Aktivitet og inngrep i anleggsfasen kan medføre at hubro trekker bort fra området. Hekke- og yngletiden er en spesielt sårbar periode. Hubro hekker tidlig på våren og forskyvelse av anleggsarbeidet kan redusere mulige konflikter. NVE vil i kapittel 9 vurdere eventuelle avbøtende tiltak og vilkår.

For hubro har Direktoratet for naturforvaltning en egen handlingsplan som Fylkesmannen i Nordland har fått i oppgave å følge opp. Prosjektet er et femårig prosjekt som hadde oppstart i 2009. NVE sitter i referansegruppen til prosjektet. Som en del av dette prosjektet kartlegges det hubroreir i nærheten av 22 kV-ledninger, for å vurdere aktuelle områder for iverksetting av avbøtende tiltak. I tillegg pågår det en omfattende kartlegging av hekkelokaliteter. NVE mener dette er et viktig arbeid og ser frem til at resultatene på sikt skal gi bedre kunnskap om virkninger av kraftledninger og mulige avbøtende tiltak for hubro.

Under vurderingene for de enkelte traséseksjoner, er det vist til områder der det er rødlistearter av fugl som kan bli berørt.

Planter, vegetasjon og naturtyper

De omsøkte kraftledningstraseene vil ikke berøre viktige naturtyper eller rødlistede plantearter.

For vegetasjon er det anleggsfasen som medfører størst ulemper på grunn av kjøring i terrenget og opparbeidelse av anleggsveier. I driftsfasen vil de direkte konsekvenser for naturtyper og vegetasjon i hovedsak dreie seg om mastefestene, skogsryddebeltet og eventuelle kantsoneeffekter. Direkte konflikter med sårbar vegetasjon og planter kan i stor grad unngås ved tilpasninger av mastefester, hensyntagen under anleggsarbeidet og vilkår knyttet til driftsperioden, som for eksempel begrenset skogrydding. Ved en eventuell konsesjon vil NVE sette vilkår om at det skal utarbeides en miljø-, transport-, og anleggsplan. Denne planen vil bl.a. si noe om hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres og behov for eventuelle buffersoner.

NVE vil vurdere virkningene for naturmangfold under trasévurderingene i kap. 8.4.

8.3.5 Inngrepsfrie naturområder

I løpet av 1900-tallet har de inngrepsfrie områdene (INON) i Norge blitt stadig redusert. Dette har skjedd som følge av utbygging av blant annet veier, jernbane og kraftanlegg. Det er et nasjonalt mål å bevare inngrepsfrie naturområder i Norge. Det skal derfor i alle søknader om bygging av kraftledninger opplyses om i hvilken grad INON blir berørt. Inngrepsfrie naturområder er alle arealer som ligger mer enn én kilometer fra nærmeste tyngre tekniske inngrep. Kraftledningen er i hovedsak

planlagt samlokalisert med andre inngrep, som vei, jernbane og andre kraftledninger. Tiltaket vil derfor ikke medføre bortfall av INON-områder i særlig grad, uavhengig av valg av traséalternativ.

8.3.6 Bebyggelse

Foruten å kunne gi estetiske ulemper og medføre direkte arealbeslag, vil en kraftledning avgi elektriske og magnetiske felt. De elektriske feltene øker med spenningen og kan forårsake oppladning av metallgjenstander som ikke er jordet, som personer kan få elektrisk støt av ved berøring. Slike støt er vanligvis ufarlige, men ubehagelige. Elektriske felt kan avskjermes av de fleste materialer, og anses derfor ikke som noe problem. Magnetfelt kan derimot vanskelig avskjermes, og mange føler usikkerhet om hvorvidt elektromagnetiske felt kan ha helsevirkninger. Magnetfelt rundt en kraftledning er ikke avhengig av spenningsnivået, men hvor mye strøm som går gjennom kraftledningen. Magnetfelt måles i mikrottesla.

Statens strålevern er ansvarlig myndighet for problemstillinger knyttet til elektromagnetiske felt og helse. NVE forholder seg til anbefalinger fra Staten strålevern og forvaltningspraksis fastsatt av Stortinget. En arbeidsgruppe nedsatt av Statens strålevern fremla 1.6.05 rapporten

”Forvaltningsstrategi om magnetfelt og helse ved høyspentanlegg” (Strålevern Rapport 2005:8), hvor forskningsstatus på området oppsummeres, og det foreslås en forvaltningsstrategi. I forbindelse med Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2006 ble denne forvaltningsstrategien gjort gjeldende, som beskrevet i St.prp. nr. 66 (2005-2006).

Forvaltningsstrategien anbefaler at en ved etablering av nye kraftledninger bør søke å unngå nærhet til boliger, skoler, barnehager mv., ut fra et forsvarlighetsprinsipp. Ved planer om nye boliger, barnehager og skoler ved kraftledninger eller nye ledninger ved slike bygg stilles følgende utredningskrav:

- Omfanget av eksponeringen for bygninger som kan få magnetfelt over 0,4 mikrottesla i årsgjennomsnitt skal kartlegges.
- Tiltak og konsekvenser ved tiltak skal drøftes.
- Det skal henvises til oppdatert kunnskapsstatus og sentral forvaltningsstrategi.

Tiltak for å redusere magnetfelteksponeringen forutsetter små kostnader og må ikke medføre andre ulemper av betydning. Aktuelle tiltak er i første rekke traséendringer og endret lineoppheng. Kostnadskrevende kabling og riving av hus anbefales normalt ikke som forebyggende tiltak.

Frykten for helseeffekter er like fullt til stede blant befolkningen. Dette tas på alvor, og det tilstrebes bl.a. derfor å legge kraftledninger i god avstand fra boliger, i den grad det er mulig uten at det oppstår andre ulemper av betydning.

Det at man har fastlagt en utredningsgrense på 0,4 mikrottesla betyr ikke at det ikke kan etableres en kraftledning som medfører at en bygning kan få en magnetfeltbelastning over grenseverdien. Det fokuseres i forskning og forvaltningsstrategi på bygninger der mennesker har opphold over lengre tid, det vil si hovedsak helårsboliger, skoler og barnehager. Fritidsbebyggelse vil normalt ikke omfattes av de bygninger der det skal vurderes tiltak, fordi mennesker ikke oppholder seg her hele året og vurderingene gjøres på bakgrunn av gjennomsnittlig magnetfeltbelastning over året. For fritidsboliger er det derfor de visuelle virkningene som tillegges størst vekt.

I tilleggsutredningene av 02.05.2011 gir NTE Energi en oversikt over bolighus som ligger innenfor en avstand av 50 meter fra senterlinjen til traseen. Det er totalt tre bolighus som ligger innenfor denne avstanden for alle traséalternativene samlet. Det gis også en oversikt over magnetfeltbelastning, gitt en

årlig strømbelastning på 74 A, for de ulike traseene. Beregningene viser at magnetfeltet vil overstige 0,4 mikrotelsa ca. 10 meter fra senter av ledningen. For de delene av traseen der kraftledningen er planlagt parallelt med eksisterende 22 kV ledninger, vil magnetfeltet være tilnærmet det samme. Dette skyldes lav belastning både for 66 og 22kV-ledningene. De nærmeste boligene ligger ca. 30 meter fra senterlinjen til kraftledningen.

NVE konstaterer at ingen boliger vil bli eksponert for et magnetfelt med årsgjennomsnitt på over 0,4 mikrotelsa. NTE Energi har derfor ikke vurdert feltreduserende tiltak i forbindelse med planlegging av kraftledningen. Magnetfelt eller avbøtende tiltak for å redusere magnetfelt er dermed ikke et tema som vurderes nærmere for denne kraftledningen. NVE vurderer at 66 kV-ledningen er planlagt med akseptabel avstand til bebyggelse på strekningen. NVE vil derfor ikke omtale direkte konsekvenser for bebyggelse for den enkelte delstrekning. Virkninger for bebyggelsen i form av visuelle virkninger er omtalt under trasévurderingene i kap. 8.4.

Under fuktig vær vil man kunne høre støy fra kraftledninger i form av knitrelyder. Dette er partielle utladninger fra linene til luften som ligger rundt disse, også kalt koronastøy. I henhold til Klima- og forurensingsdirektoratets retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, anbefales det at grenseverdier for industristøy i T-1442 benyttes for store anlegg knyttet til kraftoverføringsanlegg. Grenseverdien er 50 dB(A). Ifølge konsekvensutredningen forventes det ikke at støy vil gi nevneverdige ulemper for bebyggelsen langs kraftledningen. NVE anser ikke støy å gi vesentlige virkninger for nærområdene til ledningen, og støy vil ikke ha avgjørende betydning for trasévurderingene.

8.3.7 Reindrift

Konsekvensutredningen for reindrift viser at kraftledningstraseene i hovedsak vil gå i områder som ikke benyttes til reindrift. Østre Namdal reinbeitedistrikt kan berøres i noen grad, da ledningen ligger helt i ytterkanten av distriktets vinterbeiteområder. NVE mener virkningene av ledningene vil være marginale, både under anleggsfasen og driftsfasen. Innkomne høringsuttalelser underbygger dette. Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag og Sametinget skriver imidlertid i sine uttalelser at det er viktig at anleggsperioden tilpasses reindriftens bruk av området, og at distriktene får medvirke i planleggingen av anleggsfasen. NVE vil inkludere dette i en miljø-, transport og anleggsplan dersom det blir gitt konsesjon til anlegget.

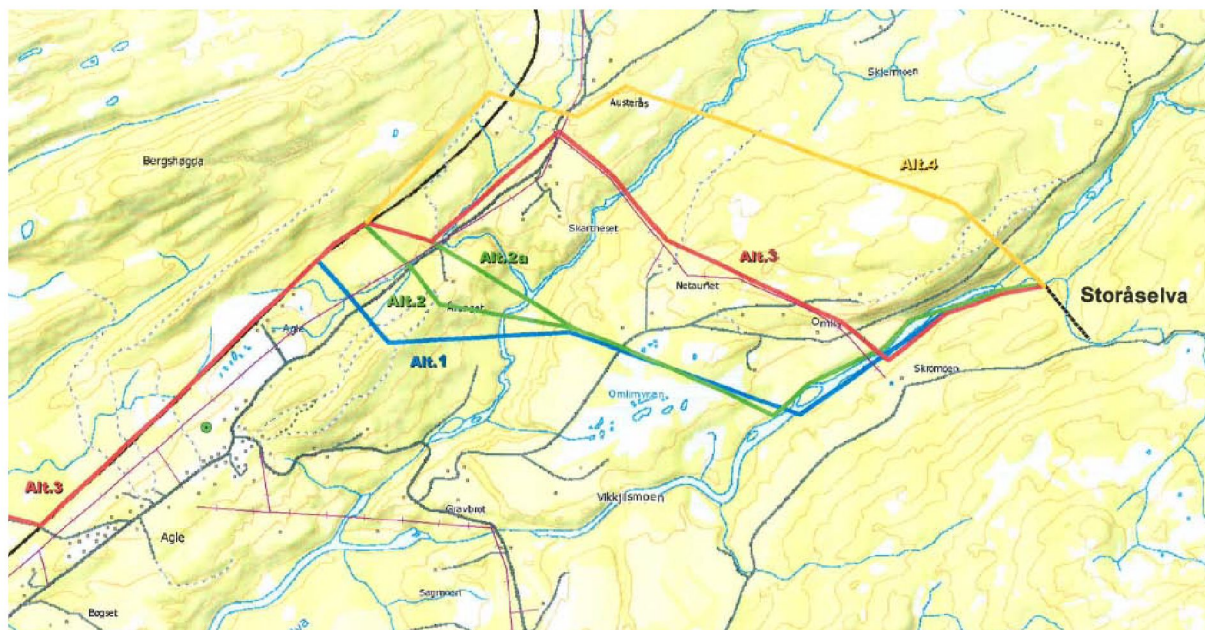
8.4 Vurdering av omsøkte traséalternativer

I dette kapitlet vil de omsøkte traseene beskrives og vurderes hver for seg med tanke på virkninger og fagtema. NVE vil vurdere miljøkonsekvensene for hver enkelt delstrekning av de omsøkte traseene. Temaene som omtales er visuelle virkninger, jord- og skogbruk og naturmangfold.

Omtalen av de omsøkte traseer og løsninger er oppdelt i tre hovedseksjoner:

- Fra Storåselva kraftverk til Agle
- Fra Agle til Dravlan
- Fra Dravlan til Snåsa transformatorstasjon

8.4.1 Omsøkte traseer fra Storåselva kraftverk til Agle

Mellom Storåselva kraftverk og jernbanen ved Agle er det omsøkt fem ulike alternativ.

- Alternativ 1 følger elva ca. 1300 meter i sørvestlig retning før den vinkler mot nordvest over Omlimyran til Netaunrønningen. Her vinkler traseen vestover og krysser fylkesvei 325 og jernbanen sør for Stormoen.
- Alternativ 2 følger samme trasé som alternativ 1 frem til Netaunrønningen, men fortsetter her rett frem mot Årstad, og passerer på sørsiden av gården før kryssing av Fv 325 og jernbanen.
- Alternativ 2a følger samme trasé som alternativ 1 og 2 frem til Netaunrønningen, men fortsetter rett frem og passerer på nordsiden av Årstad før den krysser Fv 325 og jernbanen.
- Alternativ 3 følger elva ca 800 meter i sørvestlig retning før den vinkler mot nordvest ved Skromoen. Her følger den en eksisterende 22 kV-ledning nord for Omlia og Netaunet fem til kryssing av Fv 325. Her vinkler traseen mot sørvest og følger Fv 325 til avkjøringen til Årstad. Her vinkler traseen vestover til kryssing av jernbanen.
- Alternativ 4 går direkte nordvestover fra kraftverket frem til Austerås hvor den gjør en knekk og passerer Fv 325 og jernbanen mellom Austerås og Skolmoen.

Visuelle virkninger

Fra Storåselva kraftverk går ledningsalternativ 1, 2 og 2a langs adkomstveien til kraftverket forbi Skromoen og videre sørover før de vinkler mot vest. Ledningene vil gå om lag 100 meter fra Skromoen og vil være godt synlig herfra. Etter kryssing av elva vil ledningen passere ca. 200 meter fra bebyggelse som ligger vest for Omlia. Det er noe skog mellom traseen og husene, og ledningen vil trolig ikke synes i særlig grad fra disse husene. Deretter går traseen over de skrinne Omlimyran mot Netaunrønningen. Over Omlimyran vil ledningen synes godt på avstand. Ved Netaunrønningen er ledningen omsøkt plassert midt mellom selve gårdsbruket og nybygd driftsbygning. Avstanden til våningshuset er ca. 70 meter. Ledningen vil her fremstå som svært dominerende, og vil dele gårdsenheten i to. NVE vurderer de visuelle virkningene for gården og gårdsmiljøet som store. Eierne av Netaunrønningen er i mot denne traseen.

Etter Netaunrønningen vil traseen deles i tre: alternativ 1, 2 og 2a. Alternativ 1 vinkler rett vestover mellom Årstad og Agle før den krysser Fv. 325 og jernbanen. Alternativet ligger ca. 300 meter fra Årstad i tett skog, og vil ikke synes fra gården. Alternativet vil kun være synlig i særlig grad ved kryssing av Rv. 325 og jernbanen.

Alternativ 2 og 2a vil gå på hhv. sør- og nordsiden av småbruket Årstad. Avstanden er i begge tilfellene under 100 meter fra småbruket og vil være svært godt synlig herfra. Alternativ 2 vil være noe mindre synlig da det vil gå i skogkanten sør for småbruket, mens alternativ 2a vil krysse over innmarka. Begge alternativene er uønsket av eieren av Årstad.

Alternativ 3 følger tilkomstveien ut fra Storåselva kraftverk mot Skromoen, men vinkler av mot nordvest og følger eksisterende 22 kV-ledning. Også dette alternativet vil være godt synlig fra Skromoen. Etter kryssing av elva går traseen over innmarka ved Omlia og passerer hhv. 30 og 100 meter fra Omligårdene. Disse fremstår i dag som et enhetlig gårdsmiljø, til tross for den eksisterende 22 kV-ledningen som passerer mellom gårdene. En ny 66 kV-ledning vil være svært synlig fra Omligårdene og splitte gårdsmiljøet i to. Alternativet er sterkt uønsket av beboerne på Omligårdene. Videre fortsetter traseen parallelt med eksisterende 22 kV-ledning gjennom glissen skog frem til innmarka ved Netaunet passerer. Ved Netaunet vil parallellføringen med eksisterende ledning fravikes noe, men den nye ledningen vil likevel gå ca. 130 meter fra bebyggelsen på Netaunet. Da det er innmark som forseres vil det ikke være noen vegetasjon som skjermer for ledningen, og den vil fremstå som godt synlig fra Netaunet. Etter Netaunet fortsetter traseen gjennom skog frem til Fv. 325. Her vinkler den sørover langs veien før den fortsetter mot vest ved Årenget og krysser jernbanen. På denne strekningen vil ledningen være godt synlig fra bebyggelsen på Skarneset, da ledningen er omsøkt i utkanten av innmarka til gårdene. I tillegg fravikes parallellføringen med 22 kV-ledningen som distribuerer strøm til bl.a. Skartneset, slik at området vil ha flere ledninger med forskjellig avstand langs veien. NVE mener ledningene i området vil fremstå som lite helhetlig og dårlig planlagt. Etter Skartneset er ledningen omsøkt nede i et søkk ved en bekk noen hundre meter, og vil derfor synes noe mindre enn dersom den gikk opp langs veien.

Alternativ 4 vinkler vestover rett etter Storåselva kraftverk, og går gjennom skog hele veien til Austerås. Ved Austerås gjør traseen en knekk før den passerer Fv. 325 og jernbanen. Trassen går ca. 100 meter fra Austerås. Den ligger i skog bak gården, og til tross for at den ligger noe oppe i et høydedrag vil ikke ledningen være særlig synlig fra gården. Etter Fv. 325 passerer ledningen ca. 120 meter fra Skolmoen, men ledningen går i skog og vil derfor ikke synes i særlig grad fra gården. Alternativet er ønsket av flertallet av høringsinstansene. NVE mener alternativ 4 er det som medfører minst visuelle ulemper, da alternativet er planlagt lenger fra bebyggelse og innmark og i all hovedsak går gjennom skog.

Jord- og skogbruk

Traséalternativ 1, 2 og 2a vil alle passere rett over innmarka til Netaunrønningen og splitte gården i to. Det er bygget nytt fjøs på gården og etablert innmarksbeite for kyr mellom fjøset og selve gården. Dette er ikke tegnet inn på kartet som NTE Energi har benyttet i søknaden, men har fremkommet gjennom høring. Kraftledningen vil vanskeliggjøre driften av gården og vil forhindre utbygging av et nytt fjøs, noe det foreligger planer om. NVE mener kraftledningen vil kunne være til hinder for gårdsdriften ved Netaunrønningen. Videre vil alternativ 2 og 2a gå nært Årstad. Dette er et småbruk, men innmarken leies ut til husdyrbeite. Mastefestene vil legge beslag på noe innmarksareal ved Årstad. Alternativene går stort sett over myrlendt terreng og innmark, men vil berøre noe verdifull skog ved Granaelva og Årenget.

Alternativ 3 vil passere tett innpå gårdene Omlia, Netaunet og Skartneset og vil her legge beslag på noe innmark ved disse gårdene. Ledningene vil kunne medføre enkelte restriksjoner for gårdsdriften, blant annet restriksjoner for møkkspredning og bruk av høye maskiner. Dette alternativet er det som fremstår som mest negativt for jordbruket på strekningen mellom Storåselva og Agle. Alternativet berører imidlertid lite produktiv skog - det er hovedsakelig ved Granaelva at verdifull skog berøres.

Alternativ 4 berører innmark i svært liten grad. Kun ved Skolmoen vil en liten snipp innmark kunne berøres. Det vil sannsynligvis la seg gjøre å unngå mastefester på innmarka. Imidlertid vil noe god skog berøres av dette alternativet. Alternativet medfører at et areal på 66 dekar vil måtte ryddes mellom Storåselva og Agle, en tredjedel av denne skogen er av høy/svært høy bonitet. NVE mener alternativet fremstår som det beste for jordbruket men det dårligste for skogbruket.

Naturmangfold

Traséalternativ 1, 2, 2a og 3 vil ikke berøre sjeldne eller rødlistede arter.

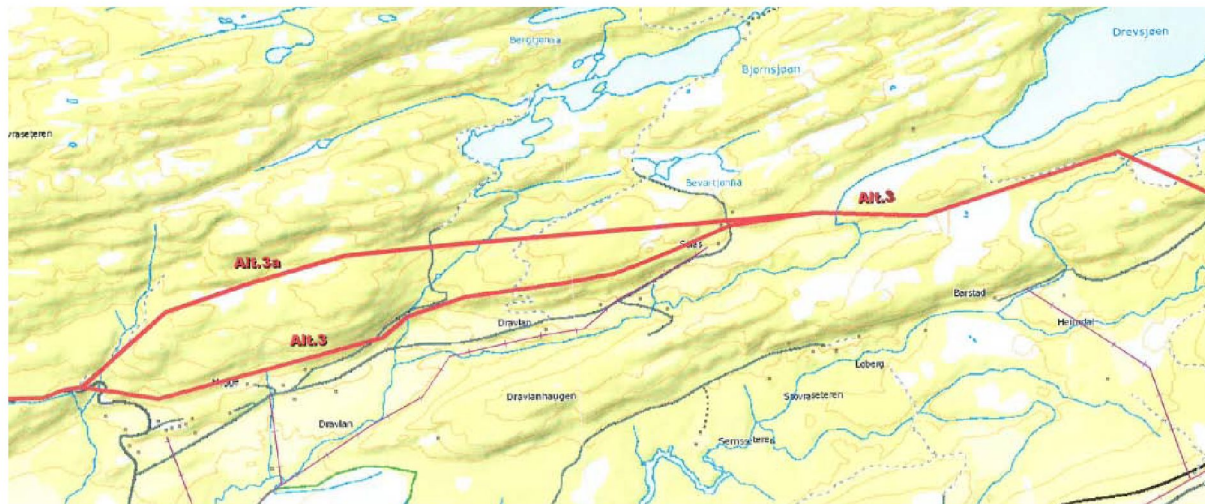
Alternativ 4 vil passere to usikre lokaliteter for lavartene trollsofbeger og granbendellav der traseen krysser Storåselva. Trollsofbeger har rødlistekategori "truet" mens granbendellav tidligere var rødlistet, men er nå ikke med i Rødliste for arter 2010. Det er kun mastefestene som vil kunne berøre lokalitetene. NVE mener det er mulig å justere traseen slik at lokalitetene ikke blir ødelagt av mastefester eller anleggsarbeid.

Oppsummering av traseene mellom Storåselva kraftverk og Agle

NVE mener traseene 1, 2, 2a og 3 har uforholdsmessig store konsekvenser for bebyggelse og gårdsdrift i området. Snåsa er en kommune med store arealer og det bør derfor være mulig å unngå å legge en kraftledning gjennom og mellom gårdsbrukene slik NTE Energi blant annet har omsøkt. Alternativene medfører visuelle ulemper i et ellers inntakt landbruks- og kulturmiljø. Alternativ 3 etterstreber parallellføring med en eksisterende 22 kV-ledning, men alternativet medfører likevel betydelige visuelle ulemper for innbyggerne på de ulike gårdene. Alternativ 1, 2, 2a og 3 går også over innmark, noe som medfører arealtap og kan gi restriksjoner på gårdsdriften. Alternativ 4 går langt fra bebyggelse og berører innmark i svært liten grad. Imidlertid vil en del skog måtte ryddes. Traseen medfører også at man må ta hensyn til to lavlokaliteter ved Storåselva. De ulike alternativene er omtrent like lange, og det er heller ingen kostnadsforskjell mellom dem.

NVE mener at trasé 4 fremstår som det beste alternativet når alle fordeler og ulemper oppsummeres.

8.4.2 Omsøkte traseer fra Agle til Dravlan

Etter passering av jernbanen ved Agle er det omsøkt kun ett alternativ (i søknaden kalt alternativ 3) frem til Solås. Denne traseen følger jernbanen ned til Agle før den vinkler vestover og passerer på sørsiden av Drevsjøåsen før Solås. Ved Solås er det omsøkt en liten justering av traseen sammenliknet med den opprinnelige omsøkte traseen. Etter Solås deler traseen seg i to omsøkte løsninger. Alternativ 3 følger veien og bebyggelsen ved Dravlan mens alternativ 3A går lengre nord oppå åsen mellom Dravland og Bjørnsjøan. Alternativene møtes ved Fv. 326.

Visuelle virkninger

Traseen vil være synlig fra den nedlagte jernbanestasjonen på Agle og fra selve bygda Agle. Parallellføring med jernbanen vil imidlertid samle inngrepene, slik at ledningen ikke vil fremstå som et enkelt inngrep i jordbrukslandskapet. Ledningen vinkler av mot vest og følger delvis veien mot Korset. De første 400 meterne følger ledningen parallelt med veien, og vil således være synlig fra denne. Deretter går ledningen gjennom en skogsteig før den passerer småbruket Korset. Ledningen vil passere 60 meter fra bebyggelsen her, men det er uvisst om bruket er fraflyttet eller i bruk. Det har ikke kommet inn høringsuttalelser fra eventuelle beboere her. Etter Korset vil ledningen gå i skog frem til Solås og ikke være synlig fra vei eller bebyggelse. Ved Solås var ledningen opprinnelig omsøkt tett inntil bebyggelsen, men etter hovedbefaringen valgte NTE Energi å justere traseen ca. 200 meter lengre nord etter ønske fra grunneieren på Solås. NVE mener justeringen medfører en bedre trasé da ledningen vil gå i skogen og ikke være særlig synlig fra Solås.

Etter Solås deler traseen seg i to omsøkte alternativer. Alternativ 3 går i hovedsak langs veien og bebyggelsen på Dravlan. Dette alternativet medfører at ledningen blir godt synlig fra Dravlan. Ledningen vil gå så nært som 60 meter fra husene, og vil prege det visuelle inntrykket i bygda. Imidlertid vil ledningen gå lavt i terrenget og ha god bakgrunnsdekning, slik at den ikke vil synes i særlig grad på avstand. Flere beboere ved Dravlan skriver i uttalelse at de er mot alternativ 3, og at 3a bør velges av hensyn til bebyggelsen. Rett ved Dravlan gård vil ledningen krysse en 300 kV-ledning. Sammen vil disse gi visuelle virkninger for gården.

Alternativ 3a går på et platå høyere opp i terrenget og ligger et stykke vekk fra hus. Ledningen vil derfor ikke ha særlige visuelle virkninger for den nærmeste bebyggelsen, men i og med at den ligger høyere i terrenget vil den synes godt på avstand. Alternativet vil imidlertid være mer synlig på avstand. Kryssing av 300 kV-ledningen skjer her i skogsterreng, og vil være lite synlig.

NVE mener alternativ 3a fremstår som det alternativet som gir minst visuelle virkninger for bebyggelsen ved Dravlan.

Jord- og skogbruk

Ledningen vil i hovedsak berøre innmark ved Agle, men også noe ved Korset og Solås. Ved Agle begrenses ulempene for jordbruket ved at ledningen er omsøkt parallelt med jernbanen. Det er trolig få mastepunkter som må settes på innmark, og parallellføringen med jernbanen medfører at driftsulempene minimeres, da det ikke vil være like stort behov for arbeid under selve ledningen. Ved Korset og Solås kan det være behov for at enkelte mastepunkter settes på innmark, men betydningen av dette er minimalt. Ingen av alternativene ved Dravlan vil berøre innmark.

Traseen vil berøre en del skog, i hovedsak mellom Fv. 325 og Dravlan. Ved Korset passerer et område med verdifull skog. Videre mot Solås vil ledningen i hovedsak gå gjennom skrint og myrlendt terreng. Ved Dravlan vil alternativ 3 gå ned mot bygda, og lite drivverdig skog vil berøres. Alternativ 3a vil berøre noe drivverdig skog, og Per Gunnar Hjelde skriver i uttalelse at den beste skogen hans vil berøres, og at alternativ 3a derfor ikke kan aksepteres. NVE konstaterer at ledningen i hovedsak vil gå

langs myrlendt terreng eller i allerede uthugde områder. Det er i hovedsak ved skogsbilveien til Bjørnsjøen samt i vest ved Hegge at skog berøres i særlig grad.

NVE konkluderer med at traseen vil ha få virkninger for landbruk og moderate virkninger for skogbruk. Alternativ 3 fremstår som bedre for skogbruket enn alternativ 3a.

Naturmangfold

Alternativ 3 vil gå gjennom et leveområde for jerpe ved Heggevollan. Jerpe kan være utsatt for kollisjon med ulike objekter, da den flyr i høy hastighet og ofte i tett skog. Imidlertid er det lite som tyder på at den er spesielt utsatt for kollisjoner med kraftledninger. NVE konstaterer at jerpe ikke er en rødlistet art.

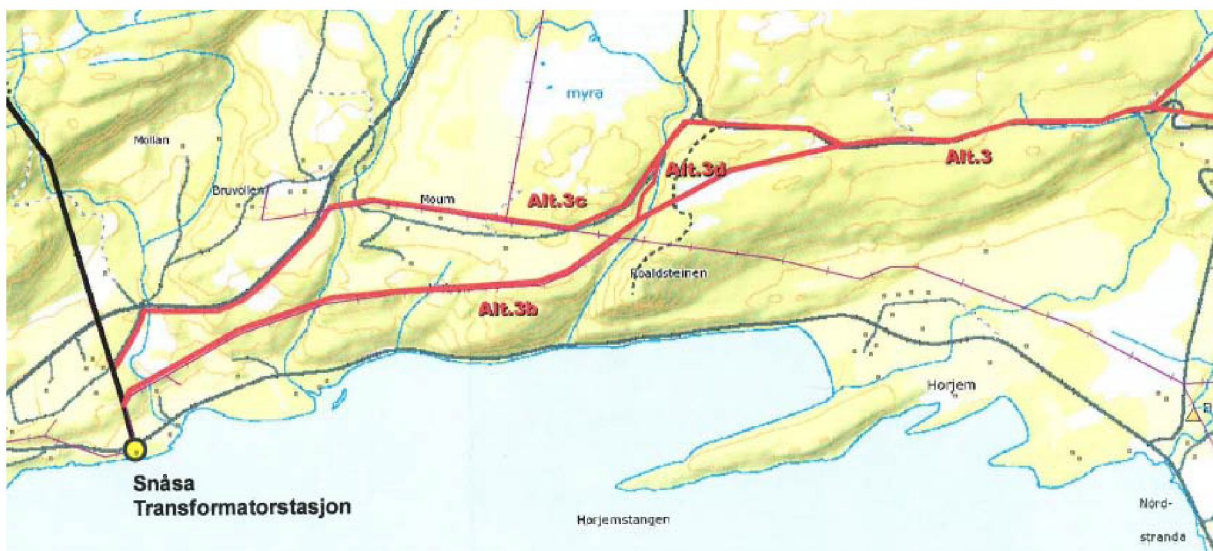
Alternativ 3a går gjennom et leveområde for spettefugler på Horhjemsberga. Spettefugler er gode flygere og er ikke spesielt utsatt for kollisjoner med kraftledninger. NVE konstaterer at ingen spettefugler er rødlistet.

Annet

Hjelde skriver i uttalelse at trasé 3a går på langs av en smal eiendom, og derfor berører én eiendom spesielt. Ut fra eiendomskart kan ikke NVE se at én enkelt eiendom blir berørt mer enn andre. Teigene i området går hovedsakelig i nord-sør-retning, mens ledningen er omsøkt på tvers av dette. Videre skriver Hjelde at det finnes en rekke langsgående rabber i området som kan benyttes, slik at en begrenser skadene på skog i området. NVE mener trasé 3a er lagt på et naturlig platå i terrenget, og at det er vanskelig å justere denne uten å komme i mer ulendt terreng, noe som vil gi en dårligere landskapstilpasset trasé.

8.4.3 Omsøkte traseer fra Dravlan til Snåsa transformatorstasjon

Etter Fv 326 er det igjen omsøkt kun et alternativ over en streking på ca. 1200 meter før traseen deler seg. Den ene traseen (3c) følger veien videre ca. 400 meter før den vinker vestover nord for Moum. Det andre alternativet (3b) går direkte vestover og passerer på sørsiden av Moum. Det er også omsøkt en tverrforbindelse mellom de to traséalternativene (3d). Både alternativ 3b og 3c kobles til eksisterende 66 kV-kraftledning hhv. 200 og 300 meter nord for Snåsa transformatorstasjon med en T-avgreining med effekt- og skillebryter.

Visuelle virkninger

Kraftledningen går parallelt med Fv. 326 i ca. 1200 meter før traseen deler seg i alternativ 3b og 3c. Langs Fv. 326 vil ledningen være godt synlig, men er ikke til sjenanse for bebyggelse. Alternativ 3b skjærer over et skogsområde nord for Roaldsteinen før den går parallelt med en eksisterende 22 kV-ledning frem til koplingsfeltet ved Vegset hvor ledningen koples til eksisterende 66 kV-ledning ca. 200 meter nord for Snåsa transformatorstasjon. Ledningen vil da gå i nedkant av bebyggelsen på Moum og Vistven før den krysser Sagbakkelva og går nord for Sagbakken. Ledningen vil i hovedsak følge parallelt med en eksisterende 22 kV-kraftledning i skogen nedenfor gårdene. Ledningen vil da ikke synes i særlig grad, til tross for at den ligger i utsiktretningen fra gårdene til Snåsavannet. Flere av beboerne og grunneierne i området foretrekker denne traseen. Imidlertid påpekes det i uttalelsene at ledningen ikke bør være for høy, da dette kan medføre at den kommer i silhuett mot Snåsavannet. Inn mot Vegset vil ledningen ligge ca. 90 meter fra Sagbakken og ca. 60 meter fra Vegsetmoen. Imidlertid vil den ligge bak bebyggelsen, og vil derfor ikke være synlig i utsiktsretningen mot Snåsavannet.

Alternativ 3c følger Fv. 326 noen hundre meter før den vinkler av mot vest og ligger parallelt med veien mot Moum og en eksisterende 22 kV-ledning nord for gården. Alternativet medfører at ledningen vil ligge inntil 30 meter fra Moum-gårdene, og følgelig være svært synlig herfra. Der ledningen møter E6 vil den følge denne ca. 900 meter før den vinkler ned mot Vegset. Ledningen vil være godt synlig fra Bruvollen og ligge i utsiktsretningen mot Snåsavannet. Eierne av Bruvollen mener dette ikke er et godt alternativ. Ledningen vil også være godt synlig fra E6.

Alternativ 3d består av en ca. 150 meter lang tverrforbindelse mellom alternativene 3b og 3c, og vil ikke medføre spesielle visuelle virkninger.

NVE konkluderer med at alternativ 3b er det alternativet som medfører minst visuelle virkninger. NVE konstaterer at innkomne høringsuttalelser fra området støtter alternativ 3b blant annet av denne grunn.

Jord- og skogbruk

Alternativ 3b vil ikke medføre noen mastepunkter på innmark. Kun ved Sagbakken vil ledningen krysse ca. 50 meter innmark.

Alternativ 3c vil gå over innmark ved Moum og på sørsiden av E6 ved Bruvollen. Det er påpekt av eierne av gårdsbrukene at dette ikke er ønskelig av hensyn til driften.

Alternativ 3b vil passere en tømmerlunningsplass like etter at traseen tar av fra Fv. 326. Det er for øvrig lite drivverdig skog som berøres av alternativ 3b, 3c eller 3d.

Naturmangfold

Alle de tre omsøkte traséalternativene går gjennom et beiteområde for rådyr. NVE kjenner ikke til at rådyr kan bli fortrent av en kraftledning. De kan trekke vekk midlertidig under anleggsarbeidet, men rådyr er svært tilpasningsdyktige og vil raskt venne seg til menneskelig aktivitet. Under driftsperioden vil oppslag av plantearter fra primær- og sekundærsuksesjon i ryddegaten medføre et godt beitegrunnlag for rådyr.

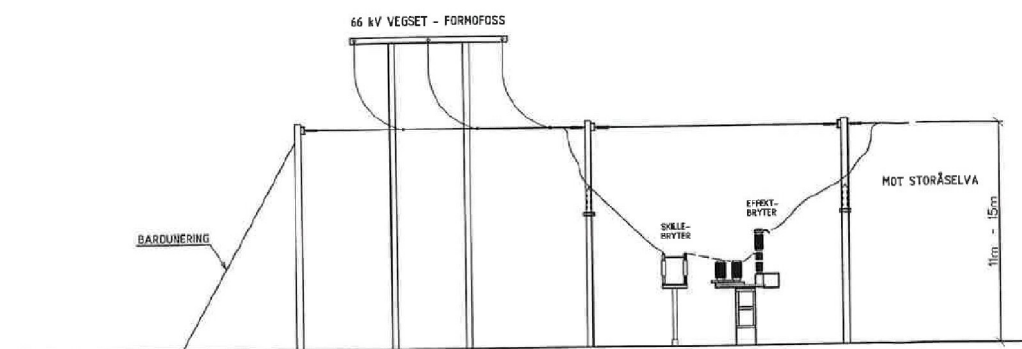
Ved Moum har det kommet informasjon gjennom høringen om at det er observert og hørt hubro de senere årene. Dette kan tyde på at det finnes en hekkelokalitet i området, uten at man sikkert kan fastslå dette. For hubro representerer kraftledninger en betydelig dødsårsak, men dette skyldes i hovedsak elektrokusjon (strømgjennomgang). En 66 kV kraftledning vil i hovedsak være av en slik størrelse at en hubro ikke vil være utsatt for elektrokusjon. NVE anser dette til ikke å være et problem

for denne ledningen. Imidlertid vil alternativ 3b og 3c parallellføres med eksisterende 22 kV-ledning, noe som kan medføre økt fare for kollisjon for hubroen.

NVE mener konsekvensene for naturmangfold er like for de forskjellige traseene på strekningen. NVE kan ikke se at valg av en trasé fremfor en annen vil være bedre for hubro, men mener virkningene for denne kan reduseres gjennom avbøtende tiltak, jf. kapittel 9.

8.4.4 Vegset koplingsfelt

Ca. 200 meter nord for Snåsa transformatorstasjon vil den nye ledningen koples til en eksisterende 66 kV kraftledning via et koplingsfelt som består av en T-avgreining og et bryterarrangement.

Koplingsfeltet vil dekke et område på om lag 16x16 meter. Området hvor bryterfeltet er tenkt etablert har relativt god skogdekning og har lite innsyn fra omliggende bebyggelse. NVE konstaterer at det ikke har kommet høringsinnspill fra naboer til koplingsfeltet. Det vil ikke være behov for gjerde rundt anlegget.

8.5 Oppsummering av NVEs vurderinger og konklusjon

NVE finner at den foreliggende konsekvensutredning og tilleggsutredningene gir et godt og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere søknaden. Behandlingsprosessen har vært omfattende og gitt berørte interesser en god anledning til medvirkning, både når det gjelder utredningskrav og innspill til konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen, tilleggsutredninger og tilleggssøknad. NVE mener prosessen har gitt mange gode innspill, som etter vår vurdering har gitt et bedre vurderingsgrunnlag for NVE.

Kraftledningen omsøkes for å overføre kraften fra Storåselva kraftverk, og NVE mener den omsøkte 66 kV kraftledningen er en fornuftig løsning for dette formålet.

NVE har vurdert de omsøkte traseene og finner at NTE Energi har fremmet ulike løsninger med parallellføring med eksisterende infrastruktur, men også løsninger som unngår nærhet til bebyggelse, i tillegg til at de har søkt å minimere andre ulemper. NTE Energi prioriterer ikke mellom alternativene.

Mellom Storåselva kraftverk og Agle mener NVE at traséalternativ 4 vil være det beste. Dette går langt fra bebyggelse og vil ha minimale visuelle virkninger. Alternativet berører ikke dyrket mark i særlig grad, men vil ha virkninger for skogbruket. NVE legger vekt på at alternativet er prioritert av en rekke av de som har uttalt seg til saken. Alternativ 1, 2, 2a og 3 vil på denne strekningen ha betydelige visuelle virkninger for bebyggelsen i området, samtidig som alternativene kan ha negative virkninger for landbruksdriften.

Mellom Agle og Solås er det omsøkt kun ett alternativ, og NVE mener at ledningen får akseptable virkninger for lokalsamfunnet. Mellom Solås og Dravland mener NVE at alternativ 3a er det beste.

Dette går et stykke fra bebyggelsen, og er prioritert av lokalbefolkningen. Alternativet vil riktignok ha visuelle ulemper på avstand, samt medføre tap av skog. Likevel mener NVE traseen er bedre enn trasé 3, da NVE mener at hensynet til bebyggelsen i dette området bør tillegges mer vekt enn skogbruksinteressene.

Etter Dravland går traseen parallelt med Fv. 326 ca. 1,5 kilometer. Herfra og inn til Vegset og Snåsa transformatorstasjon mener NVE den beste traseen er trasé 3c som via tverrforbindelsen 3d går over i 3b. Ved å benytte tverrforbindelsen vil man unngå ulemper for en tømmerlunningsplass. 3b videre er prioritert av lokalbefolkningen rundt Moum, da denne går lengst vekk fra gårdene og har moderate visuelle virkninger. Alternativ 3c vil etter NVEs mening gå unødvendig nært gårdene, samtidig som den vil ha virkninger for landbruket.

Ett hus blir liggende nærmere enn 50 meter fra kraftledningen. Ingen hus får magnetfelt høyere enn 0,4 μ T.

Koplingsfeltet ved Vegset vil etter NVEs mening ha ubetydelige konsekvenser utover å kunne medføre en økning i fare for elektrokusjon for fugl.

Oppsummert mener NVE den traseen som vil gi mist virkninger for samfunnet som helhet er trasékombinasjonen 4-3-3a-3d-3b.

8.6 Samlet vurdering av konsekvenser for naturmangfold

I dette kapittelet vil NVE kun gjøre en samlet vurdering av konsekvenser for naturmangfoldet for den traseen som NVE anser som den totalt sett beste løsningen, jf. kapittel 8.5 *Oppsummering av NVEs vurderinger og konklusjon*.

8.6.1 Kunnskapsgrunnlaget for vurdering av konsekvenser for naturmangfoldet

Naturmangfoldloven § 8, første ledd krever at vedtak som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand samt effekten av påvirkninger.

Kunnskapsgrunnlaget for vurderingen av konsekvenser for naturmangfoldet omfatter:

- NTE Energis konsesjonssøknad og konsekvensutredning av 26.04.2010 med de underliggende fagutredninger om naturmangfold og landskap.
- Tilleggsutredninger av 02.05.2011.
- Supplering til tilleggsutredninger av 27.06.2011.
- Norsk Rødliste 2006 og 2010.
- NVEs befaringer og møter med berørte kommune og øvrige interesser i forbindelse med konsesjonsbehandlingen.
- Innkomne høringsuttalelser.

Konsekvensutredningen for biologisk mangfold er basert på metodikken i *Håndbok 140* for konsekvensanalyser fra Vegdirektoratet (Statens vegvesen 2006) og Direktoratet for naturforvaltnings håndbøker/veiledere for spesifikke tema. Datainnsamlingen er basert på befaringer til fots og skriftlige og muntlig kilder. De viktigste skriftlige kildene har vært kommunale rapporter om vilt- og naturtypekartlegging og opplysninger fra Naturbasen til Direktoratet for naturforvaltning i 2009.

Konsekvensutredningen har lagt rødlisten av 2006 til grunn for vurderingene, og NVE har sjekket dette opp mot ny rødliste av 2010, hvor det har skjedd noen endringer. Enkelte rovfuglarter er tatt ut av rødlista fordi de er vurdert til å være livskraftige, og det samme gjelder samtlige spettefugler. Enkelte nye arter er kommet til, bl.a. noen sjøfuglarter.

NVE konstaterer at grunnlagsmaterialet for de utredningene som er gjennomført med hensyn til naturmangfold er omfattende. En viss usikkerhet om hvorvidt vi besitter fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i nærområdet til kraftledningen vil alltid være tilstede.

NVE vurderer likevel kunnskapsgrunnlaget om landskap, naturtyper og fugl som berøres av tiltaket som godt, og i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8 vurdert opp mot risikoen for skade på naturmiljøet. NVE mener derfor kravet til kunnskapsgrunnlag etter naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

8.6.2 Vurdering av samlet belastning i henhold til prinsippene i naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut i fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. I følge forarbeidene (Ot.prp. 52 (2008-2009) s. 381-382) er det effekten på naturmangfoldet som skal vurderes i prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tiltaket som sådan. For å kunne gjøre dette er det nødvendig med kunnskap om andre tiltak og påvirkning på økosystemet, hvor det både skal tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep.

I vurderingen av hvor en kraftledning skal gå foretas en avveining av mange ulike hensyn. Natur- og miljøhensyn tilsier at ledningen bør bygges i områder som allerede er preget av menneskelige inngrep og derfor har begrensede naturverdier. Konsesjonsbehandlingen skal ivareta hensynet til kraftforsyningen og driftssikkerheten, men hensynet til bomiljø tilsier imidlertid at kraftledningen bør holde god avstand til permanente boliger, fritidsboliger og nærområdene til disse i den grad dette lar seg gjøre. Basert på de ulike hensynene skal NVE finne den traseen/løsningen som vi mener samlet sett gir de minst negative virkningene og er akseptable løsninger.

Det er en utfordring å avgrense økosystemet når det skal gjøres en samlet vurdering av tiltaket. En kraftledning strekker seg ofte over store avstander og vil berøre flere avgrensede økosystemer. Det vil alltid være noe usikkerhet knyttet til alle virkninger for disse. For direkte virkninger og virkninger for avgrensede områder viser NVE til de konkrete trasevurderingene i kapittel 8.3. NVE mener disse vurderingene er dekkende for belastningen på enkeltindivider eller enkelte økosystemer knyttet til avgrensede naturtyper, naturområder, landskapsformer og liknende. Vurderingene av samlet belastning vil således kunne supplere de konkrete trasévurderingene og dekke eventuelle påvirkninger av enkeltarter, bestander eller landskapselementer mv. som skyldes fellesvirkninger av ledningen og andre inngrep. Økosystemtilnærmingen i naturmangfoldloven skal bidra til at videre virkninger eller mulige konsekvenser i andre områder/økosystemer enn der inngrepet skjer også vurderes. Eksempel på slike følgevirkninger kan være at næringstilgang, ynglemulighet eller vandring til en nøkkelart i et økosystem påvirkes av et tiltak utenfor området hvor bestanden har sin nøkkelfunksjon.

Nettanlegg

Ledningen krysser en eksisterende 300 kV kraftledning ved Dravlan. Kryssingen skjer i et område med glissen skog hvor det ikke er registrert rødlistede arter eller sjeldne naturtyper. Kryssingen vil medføre flere liner i ulik høyde, noe som i teorien kan medføre økt kollisjonsfare for fugl. Imidlertid gjelder dette kun selve kryssingspunktet. NVE mener kryssingen kun vil medføre en ubetydelig økning i kollisjonsfare for fugl.

Ledningen er planlagt parallellført med en 22 kV-kraftledning. Dette gjelder alternativ 3b ved Moum. Parallellføringen innebærer at det blir to ledninger ved siden av hverandre med noe ulik høyde, noe som medfører at det blir flere liner som fugler potensielt kan kollidere med. NVE kan ikke utelukke at fugler kan kollidere med linene.

Vannkraftprosjekter

Ledningen passerer i nærheten av Gravbrøtsfoss og Bruvollrelva kraftverk, i tillegg til at den starter ved omsøkte Storåselva kraftverk. For vurderinger av virkninger av Storåselva vises det til NVEs innstilling til Olje- og energidepartementet (NVE ref. 200802210-79). Med hensyn til forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 innebærer kraftverkene og ledningen forskjellige påvirkningsfaktorer som i det vesentlige vil ha virkninger for helt ulike arter og funksjoner i økosystemet. Kraftverk påvirker i hovedsak flora og fauna tilknyttet eller i umiddelbar nærhet av vannstrengen som berøres. NVE mener på bakgrunn av dette at bygging av vannkraftverk ikke direkte vil forsterke virkninger av kraftledningen og at det dermed ikke oppstår sumvirkninger av tiltakene. Ledningen vil imidlertid være en ekstra faktor gjennom andre påvirkninger av økosystemet.

Det forventes ikke at ledningen gir vesentlige virkninger for sentrale arter eller funksjoner i økosystemet, og heller ikke å gi sumvirkning av betydning sammen med kraftverkene. Med hensyn til visuelle virkninger kan imidlertid ledningen og kraftverkene i noen grad sies å virke sammen ved at omfanget av tekniske inngrep vil være større. For økosystemene og deres funksjon vil imidlertid de visuelle virkningene ha liten betydning. NVE vil også påpeke at det generelt vurderes som en fordel å samle inngrep bl.a. fordi sumvirkningene da normalt blir mindre enn om inngrepene skjer på flere arealer og over et større område.

Jernbane og landbruk

Traseen går parallelt med jernbanen ca. tre kilometer fra Austerås til Agle. Ledningen går her gjennom et kulturlandskap som hovedsakelig er preget av landbruksvirksomhet. Med hensyn til økosystemet må også ferdsel og bruken av disse områdene regnes som en betydelig påvirkningsfaktor, i tillegg til selve arealinngrepene. Gitt eksisterende inngrep og arealbruk, mener NVE at tilleggsbelastningen på økosystem eller arter ledningen representerer i disse områdene vil være begrenset.

8.6.3 Samlet belastning i henhold til naturmangfoldloven

Når det gjelder naturmangfold begrenser en kraftledning seg i all hovedsak til å kunne ha en påvirkning på fugl, samt til en viss grad flora der mastene plasseres. Etter NVEs syn vil eksisterende kraftledning, vasskraftanleggene i området, jernbanen og landbruksvirksomheten i området i beskjeden grad berøre og forsterke den påvirkningen på natur og miljø som omsøkte kraftledningen mellom Storåselva kraftverk og Snåsa transformatorstasjon innebærer. Imidlertid kan NVE ikke utelukke at enkeltindivider kan bli påvirket, og at tiltakene kan ha en viss lokal effekt.

Det er viktig å påpeke at det er betydelig rom for tilpasninger og avbøtende tiltak ved bygging av energianlegg, som reduserer negative virkninger av utbyggingene. De konkrete virkninger av det enkelte anlegg og sumvirkninger av flere tiltak, vurderes under konsesjonsbehandlingen av disse.

NVE legger til grunn at kravene om samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 er oppfylt. Vurderinger av de konkrete virkningene følger i neste avsnitt for aktuelle temaer.

8.6.4 Samlet vurdering av virkninger på naturmangfold

Naturtyper

Den direkte påvirkningen av naturtyper og kulturlandskap er begrenset til mastefester, anleggsveier og ryddebelte. Naturtypenes betydning som levested for sårbar vegetasjon og biologisk mangfold påvirkes i mindre grad, med unntak av fugl. Det forutsettes generelt at det i detaljplanleggingen av kraftledninger skal vektlegges å unngå mulig vesentlig skade på naturtyper og vegetasjon, jf. energiloven § 3-5 og naturmangfoldloven § 12.

Kraftledningstraseen passerer ikke i nærheten av noen sjeldne eller rødlistede naturtyper

Flora

Det forekommer enkelte lokaliteter med rødlistede plantearter i området, men kun en lokalitet med trollsotbeger er registrert i selve planområdet. Denne er lokalisert der traséalternativ 4 krysser Storåselva. Trollsotbeger har rødlistekategori "truet". NVE vil sette krav i en miljø-, transport og anleggsplan om at lokaliteten skal hensyntas under prosjektering av mastefester og under anleggsarbeidet dersom det blir gitt konsesjon til tiltaket.

NVE mener det omsøkte tiltaket ikke vil ha noen påvirkning på hensynskrevende flora.

Fauna

Kraftledningen kan i hovedsak ha påvirkning på fugl, jf. vurdering under de ulike traséfragmentene. Det er lite annen fauna i området som kan bli påvirket, annet enn rådyr, elg og mindre pattedyr. NVE kjenner ikke til forskning som tilsier at elg og rådyr skyr kraftledningsgater. Imidlertid finnes det forskning som viser at hjortevilt kan dra nytte av ryddegater, da dette vil være områder hvor det vil bli oppslag av løvtrær og annen næringsrik småvegetasjon. NVE vurderer saken derfor dit hen at faunaen som påvirkes negativt i hovedsak er fugl, og det er fugl som vil være gjenstand for en samlet vurdering.

Det er kun ved Moum at kraftledningen passerer områder med rødlistede fuglearter. Her er det observert og hørt hubro de senere årene, noe som kan tyde på hekking i området. Kraftledninger kan utgjøre en trussel for fugl gjennom kollisjon, strømgjennomgang og habitatreduksjon.

Strømgjennomgang (elektrokusjon) anses normalt ikke som et problem når det dreier seg om kraftledninger av denne størrelsen, med relativt stor avstand mellom strømførende liner. Det gjør at anlegget utgjør en mindre trussel for fugl. Koplingsfeltet ved Vegset kan imidlertid medføre installasjoner med kortere avstand mellom strømførende deler. Koplingsfeltet kan derfor utgjøre en risiko for elektrokusjon av fugl, og dette vil ligge innenfor jaktområdet til en eventuell hubrolokalitet ved Moum. Isolasjon av strømførende komponenter i koplingsfeltet bør etterstrebes. NVE vil sette krav til dette i en miljø-, transport og anleggsplan dersom det blir gitt konsesjon til kraftledningen.

Hubro er kategorisert som "sterkt truet" i Norsk rødliste for arter 2010. Bestanden ble i 2008 estimert til å bestå av 800-1300 individ, men dette estimatet er svært usikkert. Gjennom oppfølgingen av nasjonal handlingsplan for hubro foregår det nå en omfattende kartlegging av arten. NVE følger dette arbeidet nøye og er blant annet representert i referansegruppen for handlingsplanen. Hubro hekker spredt over hele landet, med unntak av Troms og Finnmark hvor det kun er registrert sporadisk hekking. Strømgjennomgang er kjent som den vesentligste dødsårsaken for hubro, men da hovedsakelig ved kontakt med mindre kraftledninger. Samtidig er hubro mindre utsatt for kollisjoner enn en del rovfuglarter som jakter aktivt i lufta etter andre fugler, fordi jaktmetoden til hubroen i hovedsak består i å holde utkikk fra et høyt punkt for så å slå ned etter byttedyr under seg. NVE mener det faktum at kraftledningen legges parallelt med eksisterende ledning ved Moum gjør at økningen i

kollisjonsrisiko for arten øker noe, som følge av at det vil bli liner i flere høyder enn i dag. NVE mener imidlertid det er lite sannsynlig at selve kraftledningen vil påvirke hubrobestanden i området negativt, men mener det må tas hensyn til hekkelokaliteten ved Moum i hekketiden. Det vil settes krav til dette hensyntas i en miljø-, transport- og anleggsplan dersom det blir gitt konsesjon til ledningen. På bakgrunn av dette mener NVE det ikke er grunn til å tro at kraftledningen vil påvirke hubrobestanden i negativ retning, verken regionalt eller nasjonalt.

Verneområder

Ledningen passerer ingen vernede eller planlagt vernede områder.

INON-områder

Ledningen vil gå gjennom kulturlandskap og parallelt med en eksisterende infrastruktur på store deler av strekningen. Dette gjør at tiltaket ikke medfører særlig bortfall av nye INON-områder. Totalt medfører kraftledningen et bortfall av 1,2 km² INON-området i sone 2, dvs. 1-3 kilometer fra inngrep.

8.6.5 NVEs konklusjon for tiltakets samlede virkninger for naturmangfoldet

NVE konstaterer at kraftledningen kan medføre kollisjonsrisiko for fugl. Kollisjonsfare for rødlistede fuglearter vurderes som mest alvorlig, som for eksempel hubro. Forvaltningssmålene (jf. § 5 i naturmangfoldloven) for hubro tilsier en økning i bestanden. NVE mener tiltaket medfører så liten risiko for hubro og annen fugl at det ikke vil være særlig fare for videre bestandsnedgang for rødlistede fuglearter på grunn av ledningen. Det vises for øvrig til kapittel 9 der avbøtende tiltak vurderes.

Anleggsarbeidet kan medføre forstyrrelse av hekkende fugl, og kan i mange tilfeller være den faktoren som påvirker de enkelte lokalitetene i størst grad. NVE vil pålegge NTE Energi restriksjoner for hvordan anleggsarbeidet kan tilpasses slik at man unngår inngrep i sentrale områder for hubro (nær en evt. reirlokaltet) i hekketiden. Dette vil NVE be NTE Energi redegjøre for i en miljø-, transport- og anleggsplan dersom det blir gitt konsesjon til ledningen (se kapittel 9.1).

Vi viser for øvrig til omtale og vurdering av naturmangfoldet under de enkelte traséalternativene ovenfor (kapittel 8.4).

NVE konstaterer at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for at samlede virkninger for naturmangfold kan vurderes, jf. naturmangfoldloven § 8.

Som en følge av at kunnskapsgrunnlaget er vurdert til å være tilstrekkelig, og at NVE vurderer at ingen arter, verdifulle naturtyper, verneområder eller økosystem som sådan vil være truet av tiltaket, mener NVE det ikke er behov for å legge føre-var-prinsippet til grunn, jf. naturmangfoldloven § 9.

NVE har i det ovenstående redegjort for samlet belastning på økosystemet både knyttet til tiltaket og andre mulige energitiltak som kan påvirke økosystemet. Vi legger til grunn at kravene til vurdering av samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 er hensyntatt.

Naturmangfoldloven § 11 tilsier at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse. NVE vil i en konsesjon legge føringer for avbøtende tiltak som reduserer virkninger for naturmangfoldet. NVE konstaterer derfor at naturmangfoldloven § 11 er hensyntatt.

I følge naturmangfoldloven § 12 skal skader på naturmangfoldet unngås ved bruk av driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene. NVE legger til grunn at konsesjonsbehandlingen skal medføre at tiltaket lokaliseres der de samfunnsmessige ulemperne blir minst, jf. energilovforskriften § 1.2. Samtidig vil NVE i en konsesjon legge føringer for

hvilke avbøtende tiltak NTE Energi må gjennomføre for å minimere skadene på blant annet naturmangfoldet. På bakgrunn av dette mener NVE at naturmangfoldloven § 12 er hensyntatt.

NVE har i konsesjonsbehandlingen av ny 66 kV-ledning mellom Storåselva kraftverk og Snåsa transformatorstasjon lagt til grunn naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. naturmangfoldloven § 7.

9 Avbøtende tiltak og vurdering av vilkår

Energimyndighetene har, i medhold av energiloven, myndighet til å fastsette hvilke vilkår en kraftledning skal bygges og drives etter. Dette kan for eksempel være pålegg om utarbeidelse av miljø-, transport- og anleggsplan, eller tiltak i form av kamuflering av deler av ledningen eller traséjusteringer for å redusere estetiske eller andre ulemper. Vilkår om såkalte avbøtende tiltak - tiltak som reduserer antatt negative virkninger – vurderes konkret i hver sak basert på de opplysninger som foreligger om virkningene av kraftledningen. I mange tilfeller kan ulemper ved en kraftledning reduseres innefor akseptable kostnadsrammer.

NVE viser til energilovsforskriftens § 3-5 som omhandler vilkår i konsesjon for elektriske anlegg. Under bokstav b) om miljø og landskap heter det:

”konsesjonær plikter ved planlegging, utførelse og drift av anlegget å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren.”

NVE har ansvar for å følge opp vilkår, jf. energilovsforskriften § 7-2. NVEs miljøtilsyn er ansvarlig for å følge opp at konsesjonsvilkår som omhandler natur og landskapsmessige forhold blir fulgt. Miljøtilsynet godkjenner miljø-, transport- og anleggsplaner og vil ved besøk i anleggstiden følge opp at vilkår og godkjente planer følges av utbygger. Miljøtilsynet vil også følge opp at anleggsområdene blir ordentlig ryddet og satt i stand.

I foreliggende konsekvensutredninger og søknader fra NTE Energi, har fagutrederne forslått aktuelle avbøtende tiltak og deretter har NTE Energi gjort sin vurdering av disse forslagene.

NVE vil i dette kapittelet drøfte aktuelle avbøtende tiltak for omsøkte 66 kV kraftledning med tilhørende anlegg mellom Storåselva kraftverk og Snåsa transformatorstasjon. Tiltak vurderes konkret for den traseen NVE etter en helhetlig vurdering mener vil gi minst virkninger, dvs. trasé 4-3-3a-3d-3b. Noen av disse tiltakene er også nevnt under NVEs vurdering av de alternative kraftledningstraseene i kapittel 7.4.

9.1 Miljø-, transport- og anleggsplan

NTE Energi har ikke beskrevet hvordan transporten i forbindelse med bygging av kraftledningen er tenkt. Dette må derfor beskrives i en miljø-, transport og anleggsplan. NVE forutsetter at terrenginngrep begrenses i størst mulig grad under anleggsarbeidet, og at oppryddingen vil bli gjort på en skånsom måte.

Etter NVEs erfaring kan en miljø-, transport-, og anleggsplan bidra til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger ved bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger. I en slik plan vil bl.a. trafiksikkerhet, transportbehov og omlegging av infrastruktur omtales nærmere og mer detaljert. Herunder skal eventuelle buffersoner for anleggsarbeidet omtales. Muligheten for å unngå anleggsarbeid i hekkeperioden til hubro ved Moum skal også omtales. Planen skal redegjøre for hvordan lokaliteten med trollsotbeger kan unngås ved Storåselva. I tillegg skal planen omhandle

hvordan anleggsarbeidet kan tilpasses reindriftens bruk av området. Planen er forpliktende for entreprenør og byggherre. NVE mener derfor det bør settes vilkår om at NTE Energi utarbeider en slik plan som det forutsettes at drøftes med berørte kommuner, grunneiere og rettighetshavere. En slik plan skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

Det forutsettes at NVEs veileder for utarbeidelse av miljø-, transport-, og anleggsplan følges.

9.2 Kamouflerende tiltak

NVE konstaterer at NTE Energi planlegger å bygge kraftledningen med kreosotimpregnerte trestopler med traverser i mørkeloksert aluminium, komposittisolatorer og ubehandlede faseliner. Farging av master er etter NVEs vurdering i hovedsak kun aktuelt ved bruk av stålmaster. Tremaster vil etter vår vurdering naturlig ha en kamouflerende effekt. Komposittisolatorer er matte og mindre i omfang sammenlignet med glassisolatorer, og vil i liten grad gi gjenskinn og refleksjon i sollyset. Etter NVEs vurdering vil også de mørkelokserte aluminiumstraversene være vanskelig å se på avstand der det er god bakgrunnsdekning. Med bakgrunn i dette mener NVE det ikke er behov for ytterligere kamouflerende tiltak.

NVE mener et viktig avbøtende tiltak vil kunne være at man under detaljplanlegging av kraftledningen er oppmerksom på virkninger i landskapet, slik at de lokale landskapsvirkningene blir minst mulig. Herunder er god plassering av master viktig slik at man unngår brudd på silhuett og plassering på topper/hauger i landskapet. Dette forutsetter NVE at nettutbygger legger til grunn ved detaljprosjektering av ledningen.

9.3 Vegetasjonsskjerm

Gjensetting av vegetasjon som en skjerm foran en kraftledning er også et viktig kamouflerende tiltak både når det gjelder visuell fjern- og nærvirkning. NVE mener det bør settes vilkår om at en bør unngå total rydding av skogen foran ledningen der den går langs jordekanter og i nærheten av bebyggelse. Dette er spesielt viktig ved Agle og Moum. I tillegg mener NVE det bør settes vilkår om at det skal settes igjen vegetasjon der ledningen krysser veier, stier og der man eventuelt fra bebyggelse har direkte innsyn.

9.4 Omlegging av eksisterende 22 kV-nett

Flere høringsparter har spilt inn ønske om å legge om eksisterende 22 kV kraftledninger og samordne disse med den planlagte 66 kV-ledningen. NVE konstaterer at de aktuelle 22 kV-ledningene er en del av distribusjonsnettet, med den oppgave å forsyne boligene og gårdsbrukene i kommunene med strøm. Ledningene er bygget i medhold av gjeldende områdekonsesjon. Ved behov for oppgradering eller nybygging av 22 kV kraftledninger i området, minner NVE om at kraftledningspolicyen og nye vilkår til områdekonsesjonene tilsier at nye 22 kV kraftledninger i hovedsak skal legges som jordkabel der det vurderes som hensiktsmessig. Færre ledninger vil gi mindre visuell påvirkning, men det er etter NVEs vurderinger ikke nødvendig å kable 22 kV kraftledninger for å finne en akseptabel trasé for den omsøkte 66 kV kraftledning, og dermed er det heller ikke aktuelt å vurdere kabling av dette nettet som et avbøtende tiltak knyttet til bygging av den omsøkte 66 kV ledningen.

9.5 Vegset koblingsanlegg

Det skal brukes PEX eller andre isolerte lineføringer i koplingsfeltet ved Vegset for å redusere fare for elektroksjon av fugl.

10 NVEs utkast til vedtak

NVE mener med bakgrunn i det ovenstående at NTE Energi AS bør meddeles konsesjon for en ca. 18 kilometer lang 66 kV kraftledning mellom Storåselva kraftverk og Snåsa transformatorstasjon i Snåsa kommune dersom det gis konsesjon til Storåselva kraftverk. Kraftledningen bør bygges etter traséalternativ 4-3-3a-3d-3b, jf. kart vist i kapittel 8.4.1-8.4.3. Ledningen bygges med kreosotimpregnerte trestopler med matte/mørke traverser, komposittisolatorer og blanke liner.

NVE mener konsesjonen bør gis med følgende vilkår:

1. Konsesjonens varighet

Tillatelsen gjelder inntil xx.xx.xxxx.

2. Idriftsettelse av anlegget

Anlegget må være fullført og satt i drift innen 3 år fra endelig konsesjon. Konsesjonær plikter å sende melding til systemansvarlig straks anlegget er satt i drift eller ved endringer i eksisterende anlegg i regional- og sentralnettet. Meldingen skal inneholde opplysninger ihht. gjeldende krav fra systemansvarlig.

3. Miljø-, transport-, og anleggsplan

Det skal utarbeides en miljø-, transport-, og anleggsplan som i størst mulig grad skal begrense terrenginngrep under anleggsarbeid og sikre at opprydding blir gjort på en skånsom måte. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsstart. Planen skal bl.a. beskrive og drøfte:

- Hvordan anleggsarbeidet kan tilpasses reindriftens bruk av området.
- Steder hvor skånsom skogrydding kan gjennomføres.
- Hvordan lokaliteten med trollsotbeger kan unngås ved Storåselva.
- Hvordan vegetasjonsskjermer kan settes igjen for å redusere ledningens visuelle virkninger. Dette gjelder særlig ved Agle og Moum
- Hvordan det skal settes igjen vegetasjon der ledningen krysser veier, stier og der man eventuelt fra bebyggelse har direkte innsyn.
- Hvordan anleggsarbeidet skal tilpasses slik at man unngår anleggsarbeid ved en eventuell hubrolokalitet ved Moum

4. Koblingsfelt ved Vegset

Det skal benyttes PEX eller andre isolerte lineløsninger i koblingsfeltet ved Vegset, for slik å forhindre elektrokusjon av fugl.

11 NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstillatelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønnssak fastsettes erstatning. Vedtak om samtykke til ekspropriasjon kan bare gis dersom det foreligger hjemmel og hvis NVE finner at det etter en interesseavveining er klart at ekspropriasjon utvilsomt er mer til gagn enn skade for samfunnet. I tillegg kan ekspropriasjon kun skje så langt det trengs til eller for ekspropriasjonsformålet. Hvorvidt disse kravene for å kunne gi samtykke til ekspropriasjon er oppfylt vurderes nedenfor.

NVE forutsetter at NTE Energi forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere/rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier kompenseres gjennom skjønn.

Ca. 30 grunneiere vil bli berørt av de tiltakene som NVE mener at det bør gis konsesjon til.

11.1 Hjemmel

NTE Energi har i medhold av oreigningslova § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder for lagring, atkomst og transport.

Oreigningslova § 2 nr. 19 gir hjemmel til å ekspropriere *”så langt det trengst til eller for (...) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftliner, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg.”* Bestemmelsen gir hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter av de omsøkte anlegg.

11.2 Omfanget av ekspropriasjon

Søknaden gjelder ekspropriasjon til bruksrett, dvs. retten til å disponere nødvendig grunn for å bygge og drive de elektriske anleggene, herunder rettigheter til all nødvendig ferdsel og transport i forbindelse med anleggene. NTE Energi søker om bruksrett for kraftledningstraseen. Det er imidlertid ikke omsøkt tillatelse til å ekspropriere grunn til trasé 4. Årsaken til dette er at denne traseen ble omsøkt først den 21.02.2012, og NTE Energi ønsket da ikke å foreta en ny høring av saken, og vil eventuelt forsøke å få til minnelige løsninger i stedet.

Klausuleringsbeltet utgjør normalt en ca. 22 meter bred trase. Retten omfatter også rydding av skog i traseen i anleggs- og driftsfasen.

NTE Energi søker videre om ekspropriasjon til bruksrettigheter for nødvendig ferdsel og transport i forbindelse med anleggene. Herunder nevnes rettigheter til adkomst og transport av utstyr, materiell og mannskap på eksisterende privat vei, mellom offentlig vei eller privat vei og lednings-/stasjonsanlegg og i terrenget mellom offentlig og privat vei til ledningsanleggene, samt terrengtransport i/langs ledningstraseen. Bruksretten omfatter også uttransport av tømmer som hugges i tilknytning til anlegget, og landing med helikopter. Søknaden gjelder også bruksrett til å etablere/bygge riggplasser, samt retten til å bruke eksisterende riggplasser i tilknytning til ledningen.

11.3 Interesseavveining

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter oreigningsloven § 2 annet ledd: *”vedtak eller samtykke kan ikke gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade”*. Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører, skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen.

Det er søkt om konsesjon og ekspropriasjon for flere ulike løsninger og det vil være disse løsningene som til sammen skal vurderes ved den interesseavveining som skal gjøres for å ta stilling til ekspropriasjonen. Det vil videre være den løsning det er gitt konsesjon for som danner utgangspunktet for interesseavveiningen.

11.3.1 Vurdering av virkninger av konsesjonsgitt trasé

Bakgrunnen for søknaden om konsesjon og ekspropriasjon for ny kraftledning er at NTE Energi har søkt om Storåselva kraftverk, noe som medfører behov for nettilknytning. NVE anbefaler at det gis konsesjon til Storåselva kraftverk, jf. innstilling av i dag, jf. NVE ref. 200802210-79.

NVE anser det som viktig å etablere ny fornybar energiproduksjon. Ny produksjon og nye kraftledninger vil være med på å opprettholde en sikker og stabil forsyning av strøm, samt å sørge for at forsyningssikkerheten er akseptabel. Samfunnet er i stor grad avhengig av en god leveringssikkerhet av elektrisitet for å kunne opprettholde viktige funksjoner og fungere på en god måte. De omsøkte anleggene vil etter NVEs mening bidra til å sikre en god forsyningssikkerhet til området.

For øvrig vises det til kapittel 8.1 og vurderinger gjort i NVEs innstilling av Storåselva kraftverk.

Kraftledningen skal i skal gå parallelt med eksisterende infrastruktur på ca. halve strekningen mellom Storåselva kraftverk og Snåsa transformatorstasjon. NVE mener kraftledningen bør bygges etter traséalternativ 4-3-3a-3d-3b. For hele den ca. 18 km lange traseen, vil fem bygninger ligge nærmere enn 50 meter fra ledningens senterline. Ett av disse benyttes som bolighus. Ingen bygninger får magnetfelt over 0,4 µT. Innmark berøres i liten grad. Skogbruksinteresser berøres på delstrekninger.

For øvrig vises det til trasévurderinger gjort i kap. 8.4 og vurderinger av avbøtende tiltak og vilkår i kap. 9.

11.3.2 Vurdering av alternative løsninger

Når det gjelder valg av løsninger for fremføring av de omsøkte anleggene det søkes ekspropriasjonstillatelse for, er vurdering av alternativer knyttet til trasévalg.

Hovedbegrunnelsen for at disse alternative løsningene ikke tilrås konsesjon er konsekvenser for bebyggelse, landbruk og skogbruk. Trasévurderingene er nærmere beskrevet i kap. 8.3 og 8.4.

11.3.3 Vurdering av om inngrepet uten tvil er mer til gagn enn til skade

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse i utbygging av fornybar energi og forsyningssikkerhet avveies mot hensynet til de grunneiere som blir berørt og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand, se kapittel 8.

Selv om enkeltpersoner i varierende grad blir direkte berørt av bygging og drift av de anlegg det er gitt konsesjon for og av ekspropriasjon, mener NVE de samfunnsmessige fordeler ved tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier som er berørt i denne konkrete saken.

NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordeler ved de anlegg det er gitt konsesjon for utvilsomt må antas å være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. Vilkåret i oreigningslova § 2, annet ledd er derfor oppfylt. NVE mener derfor NTE Energi AS bør gis samtykke til ekspropriasjon.

11.4 Forhåndstiltredelse

NTE Energi søker også om forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning fastsatt.

NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknaden. Søknaden om forhåndstiltredelse vil avgjøres når eventuelt skjønn er begjært.

12 NVEs vurdering av søknad om samtykke til ekspropriasjon

NVE har etter en interesseavveining funnet at de samfunnsmessige fordeler som vinnes ved anleggene utvilsomt må antas å være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. Det foreligger derfor grunnlag etter oteigningsloven § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for de anleggene NTE Energi har søkt om. NVE mener derfor at NTE Energi bør meddeles ekspropriasjonstillatelse for de omsøkte anleggene dersom det gis konsesjon til Storåselva kraftverk og tilhørende 66 kV kraftledning.